Массо а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 13 декабрь, 1977 шу. • № 148 (5815). • Мах 2 кеп.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай 1977 шера 1 декабрга кхаччалца хІайбай продукташ дуккхагІа яхаран кийчъяран, хьайбаш толаме Іангара дахара йоаржаяьча социалистически яхьа итогашка.

Яхье котбаьнарех а лаьрхІа республика газеташ тІа чІоагІдаьча Сийлен доска тІа дІаяздаьд:

БОАХАМАШ

Грозненски района «Атагинский» совхоз,
Наурски района «Притеречный» совхоз,
Грозненски района «Юбилейный» совхоз,
Шелковской района «Красный пахарь» яха колхоз,
Шалински района Ленина цІерагІа колхоз,

ФЕРМАШИ БРИГАДАШИ

Наурски района Ленина цІерагІча колхоза шурий комплекс,

Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза шурий ферма,

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза шурий ферма,

Грозненски района «Куларинский» яхача совхоза № 1 йола шурий ферма,

Шалински района «Искра» яхача совхоза шурий ферма,

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза № 3 йола шурий ферма,

Надтеречни района «Минеральный» совхоза шурий ферма,

Ведenски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза хьайбаш леладу ферма.

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХАЛАТТАРАШ:

Абакарова К. — Грозненски района «Куларинский» совхоза доярка;

Абучиев М. — Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза вокккагІа вола жа Іу;

Алиев Н. — Наурски района «Терский» совхоза вокккагІа вола жа Іу;

Ахмарова Я. — Надтеречни района «Надтеречный» совхоза доярка;

Айдаева З. — Назрановски района «Назрановский» совхоза доярка;

Астамирова М. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Башаев И. — Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза техник-осеминатор;

Джабраилов М. — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза техник-осеминатор;

Зубкова О. — Шелковской района «Путь к коммунизму яхача колхоза Іаьсий леладер;

Исаева Ш. — Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза доярка;

Исраилова З. — Шалински района «Шалинский» яхача совхоза скотница;

Исраилова К. — Шалински района «Южный» яхача совхоза доярка;

Карамагомедова Б. — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза Іаьсий леладер;

Картоева А. — Малгобекски района «Советский» яхача совхоза доярка;

Кусаев Г. — Ножай-Юртовски района Калинина цІерагІча колхоза скотник;

Лабазанова Х. — Наурски района «Россия» яхача колхоза доярка;

Магомедова С. — Шелковски района Ленина цІерагІча колхоза доярка;

Мадаева М. — Надтеречни района «Верхне-Наурский» яхача совхоза доярка;

Матаев З. — Советски района Кирова цІерагІча колхоза скотник;

Моисеева А. — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Морозов Н. — Грозненски района «Гикаловский» ОПХ техник-осеминатор;

Межидова Ч. — Гудермесски района «Терек» яхача совхоза доярка;

Олигова М. — Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза доярка;

Умхаджиева М. — Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза доярка;

Усманов М. — Ведenски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза вокккагІа вола жа Іу;

Умарова В. — Шалински района «Джалка» яхача совхоза доярка;

Хажбахмадова З. — Грозненски района «Юбилейный» совхоза доярка;

Хамзаева З. — Надтеречни района «Новогорский» совхоза доярка;

Хандулаева А. — Шалински района «Кавказ» яхача коа тІара оалхазараш леладеча фабрика птичница;

Чагаева С. — Грозненски района «Гикаловский» ОПХ доярка.

ЯХЬЕ БАЬННАБ

«Гехинский» совхоза мехмастерске чувоаллаш хьалтеха доал «Беррига низ тІабахийта бІаьстан кхашкарча балхашта юртбоахама техника кийчъяра!» тІахьехаш яздаь лозунг. Цу тІахьехамо хьинар айдича санна, шоай ерriга торонаш оарцагІъяьха къахьегаш ба болхлой.

Боахама доалахьа 80 трактор я, кхыйола техника йоацаш. Царех гуракьен Іайн тоае еза 46. ХІанзале тоаьй 11 трактор, йиьлагІча квартала план 13 трактор йолча.

— Ер юбилейни шу чакхдалехьа кхы а 4 трактор тоае лерхІ оаха, хІаьта ерriга техника 23 февраль тІакхоачаш тоаяь яргья, — йоах совхоза керттерча инженера Исмаилов Изваиа.

ЛаьрхІар кхоачашде йиш хулийта хьалаш да боахаме. Йоккха опыт йолаш ба мастерске ерригача цехашка къахьегаш бола нах. Цар болх нийсса вІаштІехьбаккхара уж эшачунца Іалашбара хелланза йоакхо ю мастерске заведующе коммуниста Амерханов Хьасана.

ДикагІболча ремонтникий цІераш йоах Хь. Амерханова. Уж ба: моторист Насаев Увойс, электросварщик Коврнукаев Дауд, балха говзал къаьстта дика Іомаяь слесарь Дельмаев Сайд-Ахьмад, кхыбараш.

Теркам бу совхоза кулгалхоша къона механизатораш кийчбара а. Цу гІулакха лаьрхІа укх деношка курсаш хьаелларгья.

М. ЦУРОВ.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА!

Пятилетка кхаь шера план — 1978 шера 7 октябрь хьатІакхоачаш

ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА «ГРОЗНЕФТА» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕ ГОРЯЧЕВОДСКИ БУРУВ ТОХАРА БАЛХИЙ УПРАВЛЕНЕ БОЛХЛОША, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОША, ГІУЛАКХЕРЧА НАХА НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН БЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОШКА ДУ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий! «ХІара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагІа шерра социалистически яхь йоаржаяьча Ленина орден лелаеча «Грознефта» производственни объединене Горячеводски бурув тохара балхий управлене коллективо сийленца лелаю СССР керда Конституци дерригача халкъо ювцарои тІаэцарои политически а къахьегама а хьинар айдаь юбилейни вахта.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара баха ма-боаггІара накъабахара яхье баьннача тха управлене болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гІулакхерча наха дика толамаш даьхад. 1977 шера 3 ноябре цар рапорт делар иттлагІча пятилетка шин шера производственни программей социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдарах.

Пятилетка дІайолаечa денз 49870 метр бурув техад, планагІа 74100 метр тоха дезача, мехкдаьтта лохаш бурув тохара сухал станко-бетта 50 метр алсамъяьннай, планагІа йоагІачул совгІа 10 процент лакхъеннай къахьегама овсарле, кхо миллион сомал дуккагІа планал совгІа пайда баьб.

Тхона шаьра хов тахан карагІдаьннараш кхы а доккхагІа хила йиш йолаш долга. Производства эффективности балха дикали айяра ерригача торонех пайда эцац оаха.

Укх шера баьча балха анализ а яь, юбилейни вахто гучаяьха тороаши кхоачамаши лаьрхІа а лаьрхІа. хІара балха ди дика къахьегарца белгалдаккха гІерташ иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера укх тайпара декхараш тІаэц оаха:

— 1978 шера 7 октябрь — СССР кердача Конституце хьалхара шу дуза ди — хьатІакхоачаш керттерча технико-экономически хьоахамашка диллача пятилетка кхаь шера план кхоачашъе: 1978 шера 27350 метр бурув тоха, царех 1350 метр планал совгІа а тохаш, 1978 шера планал совгІа цхьан скважинана тохкам баь баккха.

— хІара балха моттиге лакха эффективность йолаши дикеи къахьега, производства тІа мел кхеташ бола боарам къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа тІакхетийта;

— рационализаторски предложенеш юкъейхьара чотагІа 1978 шера 160 эзар сом экономически пайда бе, планал совгІа беш бола пайда 200 эзар сомал кІезигагІа ца хилийта.

— Советски Союза Коммунистически парте чурен араяьрен ленински политика йизза къоабал а еш, хьал а лоацаш оаха тхоай дерриге низаш, знанеш, Іоаяь опыт дІалургья доккхагІа дола социалистически декхараш толаме кхоачашдара.

Болхлой, инженерно-технически болхлой, колхозхой, республика берригa къахьегамхой мехка хьалха латтача предприятеша «Пятилетка кхаь шера план 1978 шера 7 октябре — СССР Конституци тІайийцача дийнахьа кхоачашъяра!» тІехьа дІадоладаь патриотически гІулакх хьаллацара, пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяра тІехьара яхь кхы а шерагІа йоаржаяра, наьха инициативеи кхоллами кхы а чІоагІагІа айбара, производства чурча торонех кхы а биззагІа байда эцара, Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш, механизации автоматизации балха кхы а шерагІа юкъекхувлара тІахьех оаха, цун ларда тІа иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера паччахьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачашделга Іалаш а деш.

Деза новкъостий! КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачаш а еш кердача къахьегама толамашца белгалдергла вай Даьхен Керттера Закон — СССР Конституци тІайийца шу дизар.

КХАЙКАРАЛ ДИЙЦА А ДИЙЦА ТІАЙИЦАД ГОРЯЧЕВОДСКИ БУРУВ ТОХАРА БАЛХИЙ УПРАВЛЕНЕ БОЛХЛОЙ, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ, ГІУЛАКХЕРЧА НАЬХА МИТИНГЕ.

СУХАЛБЕ БЕЗА

Соахка хинначарел 335 дуккагІа а йолаш тайп-тайпарча маркаех 8817 трактор я республика колхозашкеи совхозашкеи. Царех укх шера йиьлагІча квартале 1750 тоае езаш я. ДІабахача шин бетта 833 тоаяь яьккхай, аханел кІезигагІа яраш. Цу тайпара декабрь бетта 917 тоае езаш ба республика механизатораш.

Дика вІаштІехьдаьккхад бІаьсти дергдолча балхашка техника кийчъяра балхаш Малгобекски, Веденски районашка. Графикал совгІа я цига хІанз тоаю техника. Иштта, йиьлагІча квартала план 82 йолаш Малгобекски районе 85 трактор тоаьй, планал совгІа нийс трактор тоаьй Веденски района механизатораша а.

Доккхийн бехктохкамен декхараш да укх шера декабрь бетта Грозненскии Гудермесскии районий механизатораша кхоачашде дезаш. Укх квартала дІабахача шин бетта кхоалагІа дакъа мара тракторош тоае карагІдалазар царна.

Кхоачамболаш дика леланц техника тоаяра балхаш Назрановски, Надтеречни, Сунженски районий боахамашка а.

Дукха тІехьатосса инвентарь а я колхозийи, совхозийи, «Сельхозтехника» объединенен болхлой, механизаторий укх шера тоае езаш. ХІаьта йиьлагІча квартале тоае езача 2605-нех хІанзле 1656 тІехьатосса инвентарь мара тоае вІаштІехьдаьннадац цар.

Тоаянза йиса юртбоахама техника тоаяь яккхара берригa низ тІабахийта беза республика мехмастерский болхлошеи механизаторашеи бисача декабрь бетта.

1 декабрь тІаккхоачаш техника тоаяра йиьлагІча квартала план кхоачашъярах йола

СВОДКА
(план процентащца)

Районаш	
Веденски	121
Малгобекски	104
Советски	64
Шалински	61
Урус-Мартановски	59
Ачхой-Мартановски	56
Наурски	52
Шелковской	50
Сунженски	47
Ножай-Юртовски	40
Назрановски	37
Грозненски	34
Гудермесски	33
Надтеречни	13
г. Грозный	65
Республике	48

Горячеводски бурув тохара балхий управлене СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXV съезда решенеша дегаш гІоздаьха, СССР керда Конституци дерригача халкъо ювцарои тІаэцарои политически а къахьегама а хьинар айдаь болх беча Горячеводски УБР коллективо «ХІара балха денна — дикала Знак!», «Толаме чакхдаккха юбилейни шу!» яхача девизегІа шерра социалистически яхь йоаржаяьй. Халистически яхь йоаржаяьй. Ханал хьалха кхоачашъяьй шера плани декхараши. Къахьегама хьинар тІа-тІа айдеш мехкдаьтта лехараша производства торонаш гучайоах. хьаллоац хьатІадоагІача шера 7 октябрь — СССР керда Конституци тІайийца хьалхара шу дуза ди хьатІакхоачаш пятилетка кхаь шера план кхоачашъергья аьний хьалха латтача московски предприятеша дІадоладаь гІулакх. Цу ден сийна УБР коллективо укх тайпара доккхагІдола социалистически декхараш тІаэц:

— пятилетка дІайолаечa денз 73100 метр бурув тоха. хІаьта 1978 шера 27350 метр бурув тоха, царех 1356 метр планал совгІа а тохаш, кхаь шера планал совгІа ялх скважинана тохкам бе, цу даькье хьатІадоагІача шера цхьаннена а беш;

— хьагуча мел доаккхаш дола мехкдаьтта къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа гучадаккха, хьатІадоагІача шера 200 эзар сома маьха планал совгІа пайда бе, 625 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое. Рационализаторски предложенеш балха юкъеяхьара чотагІа шера 160 эзар сом экономически пайда бе;

— керда техника, технологи юкъейоалаяра, къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхара план 110 процент кхоачашъе, 60 эзар сом экономически пайда бе;

— 1978 шера керттера болхлой говзал 24 сага Іомае, 200 болхлочун квалификаци лакхъе. Лаьтта леладера ша 56 гектара тоадаь лаьтта дІадала;

— Грозненски района В. И. Ленина цІерагІча колхоза шефски новкъостал де: 2500 сага-дийнахьа болх бе, производственни объекташта реконструкци яра материалаш енна гІо де.

Социалистически яхье хьех «Грознефта» объединене Октябрьски УБР, «Беларусьнефта» объединене Светлогорски УБР, Надворнянски УБР коллективаш.

Декхараш дийца а дийца тІайийцад Горячеводски УБР болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха митинге.

Горячеводски УБР болхлой коллектива цІерагІа кулгаш яздаьд:

Ф. КАЦМАН,
Горячеводски УБР начальник.

П. ДОВЖЕНКО,
парткома секретарь.

В. КАЛУГИН,
буркома председатель.

С. РАСЕНКО,
ВЛКСМ комитета секретарь.

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАРГДА

Селхан Горячеводски бурув тохара балхий управлене хилар иттлагІча пятилетка кхаь шера план хьатІадоагІача шера 7 октябре — СССР керда Конституци тІайийца шу дузаш кхоачашъяра тІахьехаш хьалха латтача московски предприятеша дІадоладаь гІулакх хьаллацара хетаяь митинг.

Митинг хьайийллар управлене парткома секретара П. С. Довженкос. Цул тІехьагІа лоацца къамаьл дир Горячеводски УБР начальника Ф. М. Кацмана.

— Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара накъаяхара яхье яьнача вай коллективо, — аьлар цо, — дика толамаш даьхад. Пятилетка дІайолаелча денз планал совгІа 2770 метр бурув техад, бетта бурув тохара цхьан-станока сухал 50 метр алсамъяьккхай, планал 10 процент тІехкхоачашъяьй къахьегама овсарле.

Ф. М. Кацмана белгалдаьккхар, УБР коллектива гІулакхаш кхы а дикагІа хила йиш йолаш долга. Пайда ца эцаш дукха торонаш я вышкаш еча, производственно-технически Іалашо еча.

— Юбилейни шу белггала хилар Октябра 60 шу дизарцеи СССР керда Конституци тІеэдарцеи, — аьлар слесара-вышкомонтажника М. П. Колодяжие. Цо дийцар шин коллектива балхах болх тоабара йолча торонех.

Шоай коллективай цІерагІа столица хьалха латтача предприятеш инициатива хьаллоацаш къамаьлаш дир буровой начальника С. Лорсанова, буруваеттачо М. Саидова, инженера Н. И. Ситаловас, производственни Іалашои база слесара Г. В. Жигунова, ВПО цеха начальника Ю. А. Сухорукова, вокккагІвола геолога В. Д. Бобрышева.

Центральни инженерно-технически служба начальника А. А. Котенкос Іодийшар бурув тохара балхий управлене коллективо тІаэца доккхагІдола декхараш. Массава раьза хинна тІайийцар уж.

Горячеводскаша керда котлонаш яхар ловш лоаца баьккхар митинге хиннача КПСС Грозненски райкома секретара Е. Я. Астанчука, «Грознефть» объединене вІашагІтехача парткома секретара заместитела М. П. Вуеца.

Гулбеннараша тІайийцар Нохч-ГІалгІай АССР берригача къахьегамхошка ду кхайкарал.

С. АХМЕДОВ.

ІУНАЛ ДАРГА ХЬЕЖЖА

Доахан лаьрхха хьаяьча комплексе леладу Наурски района Ленина цІерагІча колхоза хьайбаш леладераша. Тоаденнад укх шера хьайбашта Іунал дара гІулакх, чІоагІбеннаб коллектива барт. Шура яккхара кхычарел тІехьаюсача дояркана гІулакхаца, пайданерча хьехамашца новкъостал ду коллективо. Из бахьан долаш хІанз комплексе болх беча 32 дояркех кхоъ мара яц хІара кхоабача Іаттагара шура яккхара шера план кхоачаш ца еш. Хьалхашка латта декхар кІира ха алалехьа цар а кхоачашдергхилара шеко яц колхоза кулгалхой. ХІаьта укх шера план 2450 йолаш хІара кхоабача Іаттагара цхьайтта бетта 2560 килограмм шура яьккхай комплекса доаркаша, соахка яьккха хиннар — 1900 килограмм.

Йоакхо ю укх шера молзавода дІалу шура ерriга а цхьоалагІча сортах хилийтара. ХІанзле ехкача шурий хьоанал 3,63 процент хиннай, план 3,6 йолаш.

Цу дерригача гІулакхаша торо хилийтай комплекса болхлошта шера планагІа 1560 тонн йохка езаш хиннача пачхьалкхенга цхьайтта бетта 1831 тонн шура йохка. Из я соахка шера ехка хинначул 412 тонн дуккагІа.

Доаркашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха я хІара Іаттагара 3173 килограмм шура яьккха Каткова Мария Юрьевна. Цо санна 3000 килограммал совгІа шура яьккхай хІара Іаттагара доаркаша: Самокрутова Екатеринас а, Абдулхалимова Хьавас а, Есауловa Анастасияс а, Расулаева Базакас а.

Доаркашта уж толамаш даха доккха новкъостал ду бежа Іуша, къаьстта — Сатаев Баудеи Закараев Дотеи. Масала, Бауде Іунал деча доахана хІара Іаттагара 2895 килограмм шура яьккхай цхьайтта бетта, хІаьта Доте гІулакх дечаргара — 2750 килограмм.

Толамца кхоачашду укх шера хьалхашка латта декхараш Іасилгашка хьожача марои сесагои БыкановгІар Иванеи Верас. Ден-буса 780 грамм дулх тІакхетийт цар хІара Іасилга план 550 грамм йолаш.

Дика кийчо яь чусовцадаь латт хІанз хьайбаш. Планал совгІа да Іалашдаь доакъар. Иштта: йол — 1250 тонн, сенаж — 250 тонн, силос — 1750 тонн, баьций витаминни хьоар — 30 тонн, баьций витаминни хьоарагІа яь гранулаш — 860 тоннал дукхагІа.

Іон замалахьа хьайбаш кхабара оттаяьча рационага хьежжа доакъар дІалуш доахан кхаба йиш хулийт цу гІулакхо. Из бехьан долаш аьхки йоаккхаш хинначул дукха кІезигагІа яц хІанз йоаккха шура. ХІаьта соахка укх хана йоаккхаш хинначул 180 процент дуккагІа я.

Шура дукха лаьгІ ца йолийташ яккха йиш хулийт доаркаша, бежа Іуша хьайбашта леpттІа Іунал деш хиларо а. Иштта, шин ханцахьа доакъар лу, хий моладу, детт, цІеиду, лелийтара арадоах доахан.

Х. МАГОМЕТОВ.

ТАСС ХОАМ

ЛЕЛАШ ДА «СОЮЗ-26» ЯХА КОСМИЧЕСКИ КЕМА

Космически аре таххара программага хьежжа 1977 шера 10 декабре московски ха 4 сахьати 19 минути яьлча Советски Союзе сигала лахийтад кема командир подполковник Романенко Юрий Викторовичи бортинженер Советски Союза Турпал СССР летчик-космонавт Гречко Георгий Михайловичи волча экипажо лехкаш дола «Союз-26» яха космически кема. Кема расчетни орбита тІа даьккхад.

«Союз-26» — яхача кема лелара программа тІа лерхІаш да 1977 шера 29 сентябре лаьттан юхерча орбита тІа яьккхача «Салют-6» яхача Іилман станцеца цхьаиа эксперименташ елга.

Кема бортовой системаша лерттІа болх бу. Экапажагара хьал дика да.

Космонавташ новкъостий Ю. В. Романенкои Г. М. Гречкои кема лелара программа кхоачашъе болабеннаб.

КЕМА ЛЕЛАРА УПРАВЛЕНИ Ю ЦЕНТР, 10 ДЕКАБРЬ. (ТАСС).

Московски ха 12 сахьат доалаш «Союз-26» яхача космически кема Лаьттан гонахьа пхи го баьккхаб.

Лелара траекторена коррекци яьчуа тІехьагІа «Союз-26» яхача кема орбита параметраш ераш я:

— Лаьттан тІера эггара гаьна далар — 329 километр;

— лаьттан тІера эггара кІезигагІа гаьна далар — 267 километр;

— го боаха ха — 90,2 минут;

орбита оагІора ялар — 51,6 градус.

Экипажа еча доклададагІа а телеметрически хоама даннеегІа а кема бортовой системаш лерттІа болх беш я. Новкъостий Романенкогареи Гречкогареи хьал дика да.

Советски Союза территоре тІара «Союз-26» яха кема радиоца бувзам отталургбоацача зоне долча 12 сахьат даьлча денз 21 сахьат даллалца йолча хана космонавташ салоІаш хургба. Цу хан-юкъа кема леларга хьожаш а телеметрически хоам хьаэцаш а хургда Іилма-тохкамаш деш дола «Космонавт Юрий Гагарин», «Космонавт Владимир Комаров» яха кемаш, «Молния» яхача бувзама спутника гІо а деш из дІатергба кема лелара управлени еча Центре.

* * *

КОСМОНАВТИЙ ЭКИПАЖ «САЛЮТ-6» ЯХАЧА СТАНЦЕ ТІА Я

1977 шера 11 декабре московски ханах 6 сахьати 02 минути яьлча «Союз-26» яха космически кема «Салют-6» яхача станцеца вІашагІхеттад. Космонавташ Ю. В. Романенкои Г. М. Гречкои станце помещене чу дІачубаьнначул тІехьагІа лаьттана гонахьарча орбите болх бе йолаелар «Салют-6» яха лехкаш йола Іилман станци.

«Салют-6» яха орбитальни станци вІашагІхоттара эша ши узел йолаш я. Хьалхара узел йоалла станце дІачувоалача отсеках, шоллагІьяр — цунна нийсса дукхьаларча вокх оагІоотсеке, агрегатни отсеке. ВІашагІхоттара ши узел йоаллаш хиларо торо лу лехкаш йолча станцена Іунал дара ши космически кема дІахетта операцеш чакхъяха.

Октябрь бетта станцена переходной отсекагахьара гаргадаха «Союз-25» яха кема санна а доацаш, «Союз-26» яха космически кема вІашагІхоттара шоллагІча узле гІолла дІахеттар станцех.

Экипажа балха программана юкъедоагІа:

— космически ара хулаш йолча физически процессайи нийслуча хІамайи тохкамаш делга;

— халкъа боахама аьттув бола даннеш лахара лаьттан тІехени цуи атмосфереи тохкам белга;

— технологически эксперименташ елга;

— медико-биологически тохкамаш делга;

— станце бортовой системана а аппаратурана а технически тохкамаши эксперименташи елга.

Беча наькъа программаца лаьрхІад переходной отсекерча вІашагІхоттара узелга профилактически хьожилга, из тешаме йий хьожаш цунна контрольни тохкамаш делга.

«Салют-6» яхача Іилман комплекса тІа никъбара программа кхоачашъе йолаеннай экипаж. Космонавташ Ю. В. Романенкои Г. М. Гречкои могаш-маьрша ба.

Подполковник РОМАНЕНКО Юрий Викторович

«Союз-26 яхача космически кема командир ваьв Оренбургски областа Бузулукски района Колтубановски яхача поселке 1944 шера.

1966 шера цо тІехдика чакхъяьккхар Черниговски лакхера тІема авиационни летчикий училище. Цул тІехьагІа ТІема-Фецарча Низашка летчик-инструктор волаш гІулакхе хиннав.

Юрий Викторович 1965 шера денз Советски Союза Коммунистически парте член ва.

Космонавтий отряде Ю. В. Романенко дІайийцав 1970 шера. «Союз» яха лехкаш дола кемеи «Салют» яха орбитальни станции лелара кийчъяра программа йизза чакхъяьккхай цо. Цул совгІа, из иштта кийчо еш хиннав «Союз — Аполлон» яха кемаш цхьана сигала дахара, кема командир а волаш.

ХІанз Ю. В. Романенко дешаш ва Ю. А. Гагарина цІерагІча ТІема - Фецарча академе заочни отделене.

ГРЕЧКО Георгий Михайлович

«Союз-26» яхача космически кема бортинженер Советски Союза Турпал Гречко Георгий Михайлович ваьв 1931 шера Ленинграде. 1955 шера тІехдика чакхъяьккхар Ленинградски механически институт, хІаьта болх бе волавелар конструкторски бюро.

Г. М. Гречкос ше инициативни эрудированнии инженер волга хьахьеккхар космически техника керда тайпаш хьадечеи царна тохкам бечеи дакъа лоацаш волаш. Цо кийч а яь толаме защита йир технически Іилмай кандидата Іилма степень яккхара йолча диссертаце.

1960 шера Георгий Михайлович Советски Союза Коммунистически парте членалла вахар.

Космонавтий отряде Г. М. Гречко дІайийцар 1966 шера. Йоккхача инженерни опытои кІоаргача теоретически знанешея торо елар цунна лехкаш долча космически кемаш тІеи орбитальни станцеш тІея лелара башха-дика кийчвала.

Шин хьалхара космически никъ Г. М. Гречкос «Союз-17» яхача транспортни кема тІеи лехкаш йолча «Салют-4» яхача орбитальни станце тІеи бортинженер а волаш бир.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Укх юбилейни шера цхьайтта бутт дика чакхбаьккхаб грозненцаша. План ханал хьалха кхоачашъяьй промышленноста, транспорта, города халкъа боахама кхы доакъой болхлоша. Планал совгIа маьхала яьккхай 12,5 миллион сома маьха тайп-тайпара промышленни продукци, кхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план.

Города гIишлошъерашка итт бетта эксплуатаце дIаеннай 75194 эзар сома маьха керттера фондаш, е соахка хинначул дукха а дукхагIа. Ханал хьалха кхоачашъяьй производственни коммунальни объекташ хьалъяра капвложеней план.

Дукха балхаш деш латт промышленностеи транспортеи предприятешта реконструкци яраи уж технически эргаяхараи, гIишлон индустре база дегIайоалаяра. КПСС XXV съезда решенешка хьежжа дукха хIама деш да берригача балха эффективности дикали тоаяра. БIубенна ала йиш я, Октябра 60 шу дузача шерах, берригача мехка а санна, къахьегамхой политически къахьегамеи хьинар цIаккха ца хиннача тайпара айденна шу хиннад, аьнна.

Мехка вахарера из сийлахьа цIей доккхача производственни толамашца белгал а даь, «Юбилейни шу толаме чакхдаккха» яхача девизагIа болх бечаа къахьегамхоша керда коталонаш яхара шоай деррига низаш тIадерзадаьд. Города къахьегамхоша кхы а шерагIа йоаржаьй социалистически яхь. Укх деношка тайп-тайпарча предприятешкара, организацешкара ховмаш ух пятилетка шин шера планаш ханал хьалха кхоачашъярах, производства эффективности балха дикали айяра уж низ ца кхобеш хиларах.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара пакъайолхача хана санна хьинаре къахьег «Грознефть» производственни объединене, «Красный молот» завода коллективаша — «Юбилейни шу толаме чакхдаккхара» тIехьа яхь дIайолаьраша, СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода, «Промавтоматика» НПЮ опытни завода коллективаша, кхытар.

Юбилейни шера цхьайтта бетта задани ханал хьалха кхоачашъярах рапорт деннал бурув деттача балхий Грозненски Старогрозненски управленеша, Грозненски вагонни депос, «Грознефтегаза», «Грозэнергос». Шин шера планах лоархIаьй города промышленностеи гIишлошъяреи дукха коллективаш. Царех я Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене спец СМУ, ПМК-105, УМС, «Росмясомолстрой» треста Грозненски ОПМК, «Электроприбор» завод, Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдовхача завода № 1 йола цех. Лоацца аьлча, ноябрь бутт дIаболалуш пятилетка шин шера план кхоачашъярах рапорт делар 25 предприяте, 37 цеха, 86 участка, 338 бригада, экипажа, смена. ХIаьта шоай планаш кхоачашъярах таханара ди хьатIаотташ хоам баьб 10 эзар производственника.

Геттара чIогIа яьржай «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа йола социалистически яхь. Тахан химикаша дIадоладаь из башха-дика гIулакх хьаллаьца яхье яьнна я 256 предприятни организации, 2000 совгIа цехи участоки, 92 установка, 3500 гаргга сменеи бригадеи. Цу тайпара яхьо торо хулийт дийнахьа хIаране даьр фуд, цар профессиональни говзал мел лакхъеннай ха.

Къахьегама коллективашта хьоккам телаш хьайоагIа городе коммунистий денал дола йоккха отряд. Цар шоашта тIехьабоах берригa къахьегамхой, дIа мел доладаь дика хIама хьаллоац, социалистически яхь дикагIа вIаштIехьъяккхара, из кхы а беркатегIа хилийтара мел эшар ду.

«Электроприбор» яхача заводе итт шу совгIа ха я фрезеровщика Касьянов Юрий Васильевича болх бу. Цунна енай Ленинеи Къахьегама ЦIеча Байракхеи орденаш, из ва коммунистически къахьегама ударник. Балха тIера хиларах, говзал лакха хиларах коллективо чIоагIа сий ду коммуниста. Эггара хьалхарчарца В. И. Ленин ваь 110 шу дуза ди хьатIакхоачаш иттлагIча пятилеткa заданеш кхоачашъяра тIехьара болам дIаболабаьрех ва из. Ахавтоматически режима шин-кхаь фрезерни станока тIа болх бу цо. ОТК хьажа езаш хилац цо хьаяь оатхалаш. ХIанз Касьянов 1978 шера чотагIа болх беш ва.

Швейни производственни объединене № 2 йолча филиала участка мастер я Маршалкина Вера Ефимовна. 1947 шера цо яьккхай фабрично-заводской училище. Ткъаь итт шу да цо цхьан предприяте, цхьан коллективе къахьега. Царех 15 шера хIамаш теган хилар, цу хана денз мастер йолаш хьайоагIа. Цо кулгалду участок социалистически яхье даим хьалха я, цига цхьаь цаI сагвац балха нормаш кхоачаш ца еш. Цу коллективо хьалхарчарна юкъейнхьай «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яха ростовчаний метод. Уж толамаш доахача доккха дакъа лаьцад 20 шу партийни стаж йолча коммуниста производственни участка мастера Маршалкина Вера Ефимовнас. КIорда ца деш, саббаре дукххача шерашка ше Iоаяь опыт дIалу цо селхан технически училище чакхъяьккхараштa а цхьаккха говзал а йоацаш производстве балха баьхкараштa а.

Дика а хеташ цIераш йоах вай Туралин Владимир Степановича — «Автоспецоборудоване» завода сварщикий бригадира, Матяев Суламбика — «Чечингстройтранс» объединене автоколонна водителий бригадира, Нохч - ГIалгIай гIишлошъяра управлене Хаджиев Шамсудина, Черепнин Петр Петровича — каменщикий бригадирий, Цечоев Iаддал-Хьамида — монтажникий бригадира, Панински Виктор Федоровича — Грозный станце вагонни депо слесара, Нагоркина Татьяна Сергеевнай — СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химзавода КИП цеха слесара, кхы дукххачар а.

Уж берригаш производстве хьалхалатташ ба, ханал хьалха бувлаш къахьег цар, кердачоа, прогрессивничоа даим тIакхувш, шоашта тIадиллача гIулакхах дог лазаш ба. Цудухьа бовзачар - безачар а шоай коллективаша а сий деш хьабоагIа.

Города къахьегамхошта карагIдаьннарех дувцача хана балха юкъе нийслу кхоачамбоацараш ца хьоахадича нийса хургдацар, цар кхы а доккхагIа толамаш даха новкъарле еш хилча хIаьта а.

ХIанз а тIехь боагIача боарамагIа болх беш яц города цхьайола предприятеш, кхоачашъяц къахьегама овсарле лакхъяра заданеш, бизза пайда эцац производства эффективность лакхъяра торонехи кхоачамехи. Дукххача моттигашка ледара лел производственни процессашта комплексни механизаци автоматизаци елга, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбоаккхилга. Шенхаштта кхоачамбоацараш да гIишлошъеча, лерттIа дIайоаржаяц хьалхалаттарий опыт, социалистически яхь формана лелаеш кIезига моттигаш нийслац.

Уж деррига кхоачамбоацараш ма-хулла сихагIа дIадаха дезаш да. Юбилейни шу а бIарчча пятилетка а толаме чакхъяккхара геттара дукха къахьета дезаргда. Декхар сенах латт аьлча, из латт промышленни продукцена реализаци яра укх шера план ханал хьалха, 27 декабре кхоачашъярах. планагIа йоагIачул совгIа 14,5 миллион сома маьха продукци арахецарах. Iилма - технически прогресс сихъяра, чурча торонех биззагIа пайда эцара ларда тIа продукцена реализаци яра боарама иттлагIча пятилетка задани 1980 шера 5 декабре кхоачашъе а планагIа йоагIачул совгIа 80 миллион сома маьха продукци арахеца а еза. Къахьегама овсарле 25 процент тIехкхоачашъянза яргъяц. Пхе шера карадерзаде леза 613 тайпара керда продукци арахецилга, 265 технологически процесс.

Укх шера гIишлошъераша хьалъяьяха еза 152 миллион сома маьха керттера фондаш, нах чубаха цIенош хьалдеча караерзае еза 17,4 миллион сом капвложенеш. Болх бе йолаялийта лерхI гормолзавод, драмтеатр, йоккха формат йола кинотеатр, 1260 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учреждененш, 121 эзар квадратни метр хула нах чубаха цIенош, кхьйола лоархIаме объекташ.

1977 шера а бIарччача пятилетка а тIайийца декхараш доккхий а кхоачашле низкъала хургдолаш а да, бакъда уж кхоачашданза даргдоацаш да. Цу гIулакха эшар фуд аьлча, из да къахьегама дисциплина чIоагIъяр, тIадиллача гIулакха хьалхара наьха бехктоккам айбар, болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха шоашкара инициатива гойтар. Цунна дувзаденна наьха санна ший болх тоабе боагIа идеологически активо, къахьегама коллективашка бу организаторски политически болх лерттIа вIаштIехьа а боаккхаш.

Ер шу чакхдала йисача хана партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я коллективаша тIайийца доккхий декхараш кхоачашдара деррига низаш оарцагIлаха.

Цо торо хулийтаргья КПСС XXV съезда решенеш кховчашъеча. Даьхеи экономически низ дIахо дегIабоалабеча, наьха вахара хьал тоадеча керда толамаш даха.

К. САЛТАХАНОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

ТХОАХ ТИЙША ДУКХА ДА

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарои, СССР керда Конституци шерра Iомайрои чIоагIа хьинар айдаь къахьегаш юбилейни шу дикача толамашца чакхдаккха лерхI тха управлене мехкдаьтта доаккхараша. Укх шера 10 бетта 9150 тонн мехкдаьтта даьккхад планал совгIа. Кхоачашъяьй ноябрь бетта план а. Шу доладелча денз шин процент лакхъеннай къахьегама овсарле. Цо торо хилийтай продукци алсамъяккха.

НГДУ коллективо доахача толамашта юкъе шийгара доаггIаш дола дакъа хьу тха ЦТУ. Из ший тайпара зIамига завод я, НГДУ РИТС-1 хиннача метте хьалъяь. «Малгобекнефть» яхача мехкдаьтти гази йоаккхача управлене скважинашкара доаккха деррига мехкдаьтта тхога гIолла чакхдоал. Тхо долча латт чиз бола эксплуатационни установкаш. Йоккхача давленена кIал цар мехкдаьтта хьакъоастаду газах, ерригача бIехача хIамаех цIен а дийя экспорта лакхача кондицега дIакхоачаду из.

Цу бехктокхамерча участке болх беш я дукха йоккха йоаца коллектив. Барттайнеи овсарле лакха йолаши къахьег цо. Коллективана кулгалдеш ва йоккха балха говзал йола специалист Крахмаль Иван Илларионович. 30 шу да цо МагIалбика промыслашка къахьега.

ЦТУ участке укх тIеххьарча пхе шера цхьаккха а моттиг хиннаяц къахьегамеи производственни дисциплина толхаяь. Укхаза дика кхоачашъю техника кхерамзлеи бокъонаши хIаьта иштта ЦТУ установка технологически балха режими.

ЦТУ хIара болхлочо социалистически декхараш тIайийцадар Сийлахь - боккхача Октябра сийна. Уж толаме кхоачашдаьд. ХIанз тха коллектив «Юбилейни шу — толаме чакхдаккха!» яхача девизагIа къахьегаш я. Социалистически декхарашта уллув хьалтеха доал «ХIара балха денна — дикала Знак!» яха художественно хоза кийчдаь экран. ХIара дийнахьа болхлой тайпан цIерашта юххе экрана тIа оттаю хIаране болх мишта бу хьаьокха белгалонаш.

ЦТУ массе дийнахьа чоалхане балхаш ду. ЦТУ установка технологега, балха режимага хьежа Iац уж, цар бIарга Iунал лоаттаду насосо, низ болча компрессорни станцеша болх мишта бу хьожаш. Ерригача бустама системагеи приборашкеи хьожаш ва ший балха вокха говзанча, къахьегама ветеран В. Г. Лебедев.

Дукха халонаш эшаяьй ЦТУ болхлоша. МагIалбикерча специалисташта дика дагадоагIа ЦТУ-га гIолла 27 — 30 эзар тонн коачал чакхъяьха 1972-гIеи 1973-гIеи шераш. Мехкдаьтта чакхдувла гидроциклонаши трапаши цхьаинена тIехьа вож а йолаш йохар. Цун бахьан дар коачалца дукха тух хилар. Цо дIакъовлар задвижкаш а, хьадоагIача мехкдаьттан боарам белгалбу клапанаш а.

Уж халонаш эшаяра гIулакхаш белгалдича а хIама хилацар. Тiаккха йоккхийча агрегаташа лоаттаеча давленена кIал соляни кислота чухецар.

Из чоалхане аварийни болх чакхбоаккхилга тIадиллар цу хана «Малгобекнефть» НГДУ керттера инженер хиннача Н. А. Ореховна. ДIадоладелар лехамаш. Балха график оттайир. Цунга хьежжа, шоай аргIаргIагIа ЦТУ дежурить деш хулар НГДУ специалисташ-инженераш Б. Панфилови К. Матвееви. Цу хана гучаяьлар инженерий маькарлонаш. Царна дагадохарах насос а оттаяь, цун давленена кIал мехкдаьтта лине чу +42+43 градус йолча хица эдаь трипольфосфат натрия чухецилга вIаштIехьадаьккхар. Трипольфосфат натрияс трубопровода чура, задвижкашкара, клапанашкара тух дошаду, тух лоацадалийтац. Н. А. Орехова еннача предложенех вIаштIехьдаьлар хих мехкдаьтта хьакъоастадеча диcельвсилх пайда эцилга. Из керда хIама юкъедовладича атта са даьккхар болхлоша.

Шерра баьржаб рационализаторски болх. Оборудованех бизза пайда эцилга вIаштIехьдаккхара гIулакха лаьрхIа дукха керда хIама юкъедоаладаьд.

Иштта, масала, смена начальника И. И. Крахмала предложени елар мехкдаьтта хьадоагIача проводана юххе Iана эамалахь Iы хьатIайоалае еза, аьнна. Цох боккха пайда баьлар: провода чу гIолла хьадоагIа мехкдаьтта дIоахлу, бIехача хIамаех цIен а лу. Духхьал И. И. Крахмала еннача рационализаторски предложенеех кходаьд 5 эзар сом.

Дукха дика гIулакхаш да ЦТУ болхлой чота тIа. ТIехьабусарий оагIув хьаллаца, города дерригача общественни гIулакхашка дакъа лаца кийча ба уж.

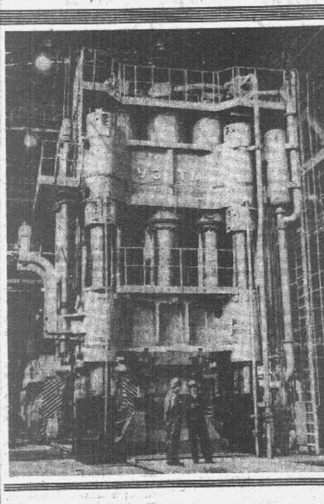
ЦТУ болхлоша хьинаре дакъа лаьцар мехкдаьтта цIенду сооруженеш хьалъеча, кхы балхаш деча.

Центральни трапни установкашка болх бераштa юкъе кIезига бац къахьегама ветеранаш. Пенсе баха ха йоллаше а болхлой мугIаращцара дIабовла лац царна. Царех ба болхлой Т. С. Солтукиев, тIемеи къахьегамеи ветеран И. С. Ткачев, В. В. Скиба, В. С Шикин, В. Д. Бахчинов.

Дукха ха йоацаш цхьаькха дикахетар хилар ЦТУ болхлошта. Махкдаьттаи газовни промышленноста болхлой цIей долаш тха ЦТУ-на елар «ДикагIйола участок» яха цIи, хIаьта тха смена начальниках тиллар «Малгобекнефть» НГДУ дикагIвола мастер» яха цIи.

Юбилейни шера вахта дIахо а хьош, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъеча шоашкара доаггIаш дола дакъа юкъедахьа лерхIаш къахьегаш ба тха болхлой.

М. АТАЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ Центральни трапни установка воккхагIа вола оператор.

СВЕРДЛОВСК. «Уралмаше» болх бе йолаялийтай йиъ эзар тонно-низ бола гидравлически пресс. Хьалха укхаза лаьттача агрегатал диазза дукхагIа болх бу гиганто. Кердача техника торо хулийт шера пхийтта эзар тонн дукхагIа поковкаш арахеца.

СУРТА ТIА: керда пресс-гигант.

А. ГРАХОВА сурт. ТАСС фотохроника.

КОМСОМОЛЬЦАШ ХЬАЛХА ЛАТТ

ГIишлон балхаш деш бола комсомольцаш чIоагIа хестабу «Ореховский» совхозе.

Балхаш овсарен дикеи кхоачашдарца белгалйоалаш я комсомолец Сатаев Руслан бригадир а волаш йола гIишлош ю комплексни бригада. Комсомольцехи кагирхоехи латт из бригада. Октябра 60 шу дизара сийна укх шерарча гIишлон балхий план 10 бетта кхоачашъе дош денадар цар. Къонача энтузиасташа шоай дош сийленца кхоачашдаьд. Комсомольций кулгашца хьалъяьй ханна ялат кIаллоаттаде 900 квадратни метр кхоале. Сатаев ЛуIмана еннача предложенегIа ахкан замалахьа шин сменагIа болх бе лаьрхIар комсомольцаша шоай дош Октябра юбилей хьатIаотташ кхоачашдар духьа. Берригa комсомольцаши кагирхойн раьза хилар. 1977 шера совхозе хьалъе лаьрхIа хинна объекташ, хьал а яь эксплуатаце дIаелар.

Шоай комсомольски хьинарцеи деналцеи къахьийгар массане а. Царна юкъе а хIамах сакхувш, гIулакх довзаш, кхоачашду балхаш чIоагIа бехктокхаме лоархIаш хиларца белгалбоалаш бар комсомольцаш Бильтаева Манаш, Юсупова Зура, Сатаев ЛуIман.

— Ткоай совхозерча кагирхоша къаьстта а комсомольцаша гIадкхувл тхо балхаш бIубеннеи дикеи кхоачашдарца, — яхаш дувц совхоза директора Цугаев Заудина.

Да а да из, белггала, иштта. Дукха хIама ду комсомольцаша совхоза боахам коган тIа оттабара. Совхоза вахаре доккха хIама дар комсомольца Сатаев Руслана комплексни бригадо укх шера ялат докъаде 4500 квадратни метр хьетт хьалъяр, хIана аьлча бокъонца кийчъяь цу тайпара хьетт йоацача хана дукха ялат доадора совхозо. Цхьабакъда хIанз доврг а дац, талхарг а дац ялат. Цул совгIа хьатта гоннахьа карт а яьй бригадо. Цу хIамаша совхозага йиш хулийтаргья ялат ца дойта, тIехдика а долаш паччахьалкхенна дIатела.

А. ЗАЙНУТДИНОВ.

Планаш карагIдувлараш

ВАХАР ЛУШ ДОЛА КАНАЛ

48 совгIа километр йIаьха гидротехнически тоннель Арпа яхача додача хи чура 270 миллион кубометр хий шера Севан яхача Iам чу ахийта лаьрхIа я. Секунде цу чу гIолла чакхдоал 18—25 кубометр хий. Цу екъача цифрайл хьалха — е даймехка а, е доазол дехьарча а практикана хIанзалца ца нийсденнача тайпара чоалханеча хьалашка 14 шера баь хала болх.

Из канал доаккх Армене хозне ца йойтар — форда тIара хьалйистача 1916 метр лакхача моттиге, Iаламо хоздаьча довкъашта юккъе шерра баьржа улла Севан Iам ца лакъийтар духьа. Цу Iама лоархIам мах баь варгвоацаш боккха ба Арменена. Севанско - Разданcки каскада 63 километр йIаьхача трасса йIоаххала хьалъэттай керда городаш — Севан, Раздан, Чаренцаван, Абовян; хьалйизай ерригаш а лаьрхIача 4,5 миллион кубически метр совгIа хий чухошаш йола водохранилищаш. Тоаеннай, йIаьхий хиннай Севана хий моладаь довкъашта юхсреи Арартски атагIареи колхозаши совхозаши. ХIара шера республика промышленностан юрта боахаман тийнай 2,5 миллиард киловатт-сахьат совгIа электроэнерги, 17 ирригационни канала чу гIолла хий ихад кхашка, сомийи комсийи бешамашка, даьгIенашка. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема шерашка Севан бахьан долаш болх беш хиннай фронта каучук, химически бедал, машиний оатхалаш, продовольстви тийнна заводаши фабрикаши...

Ший хий наха дIатийннад Iамо, цудухьа цу шерашка 19 метр лохбеннаб цун боарам. Цунах чIоагIа хьаштдоацар хиннад, белггала аьлча, йоачаш кIезигагIа хила яьннай. Цунца дувзаденна Севански гидробиологически станце дош гIоттадарах Iам чура арауха хий кIезигле лаьрхIад, хIаьта Армянски ССР Iилмай Академе Президиумо республика правительствага предложени еннай — Севана боарам пхи метр лакхборе, Iам ца «лакъийта», хий цIенагIеи севански чкъаьрий вахара хьалаш дикагIеи хилийта йиш хургьяр аьнна.

Iам «юха дийнбар» духьа, 14 шу хьалхагIа саг ца вахача лоаман наькъа такилгашка гIолла форда тIара хьалйистача 2680 метр лакхача моттиге тIабаьннаб эггара хьалха болха нах. Цар никъ билаб, чуIе цIенош хьалдаьд, хIаьта цу хана денз дийнахьа а бус а тхьайса ядача вулканий берашка гIолла удаш лел болата машинаш. Арпа—Севан яха канал доаккхаш латт.

ХIанз ерригa трасса чакхъяла йисар массехк бIаь метр мара яц. ХIаьта цул тIехьагIа бетоп чуйотта еза канала чу.

...Сантиметра тIехьа сантиметр йоаккхаш, чоалханеча хьалашка доаккхаш латт Севан Iамга садолийтаргдола канал.

Георгий САРКИСЯН, АПН корреспондент.

ТЕХНИКА КИЙЧА ХУРГЬЯ

Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхоза мехмастерске болхлой, механизатораш боахаме йолча 160 тракторах гурахьеи Iайи 45 трактор тоае езаш ба, царех 20 трактор — укх шера йиълагIча квартале. Цхьабакъда юрта боахама техника ший ханнахьеи дикеи тоаяра Шелковской района механизатораша, инженерно-технически болхлоша республика берригача юрта боахама къахьегамхошка баь тIахьехам дегтIара къоабалбеш хьал а лаьца, укх шера йиълагIча квартале планал совгIа ши трактор тоа а еш, комбайнаш йоацаш, ерригa техника тIадоагIача шера 23 февраль тIакхоачаш тоаяь яккха социалистически декхар тIайийцар цар. ХIаьта денна дош кхоачашдар духьа шоай низ дIакхоачар деш хьа а боагIа хIанз.

Йоккхеи паргIатеи я совхоза мехмастерски. Керттерча цехе цкъа дIаоттаяь цхьатарра 16 трактор тоае йиш йолаш я. Цул совгIа, укхаза я тайп-тайпара оатхалаш, узлаш, системаш тоае йиш йола цехаш. Цига латтача станокаш тIа чоалхане йоаца керда оатхалаш хьае, тишъеннараш меттаоттае йиш я.

БIаьстии аьхкии штатагIа 19 саг болх беш хул мехмастерске. Цхьабакъда техника тоаю ха хьатIаэттача кхы а ши саг хьаэц мастерске болх бе, керттерча даькъе балха йоккха опыт йола механизатораш.

Мастерске хIанз мел вар ший балха говзанч ва. Масала, токарь Талхигов Салауди. ХIанз дукха хIама ца эшаш 19 шу да цо юртбоахама техника тоаеш болх бу. Цо хьаяь моллагIа оатхал заводе яьчох къоастае йиш йолаш хилац. Боккха пайда бу цо совхоза хIара шера балха рацпредложенеш юкъекхувлаш а. Масала, геттара хала хул аьттехьара аьрдехьа тIахьовзаю гайка корае. Уж мастерске хьалашка хьае йиш йолаш я хIанз Салауле енна рацпредложени.

Талхигов санна мастерске дукхача хана денз болх беши шоай декхарех дика лоархIабеши ба вышкапхьар Сулейманов Гилани, слесарь-моторист Минзоев Шудди, кхыбараш.

Дукхача хана денз укхаза болх бечарва уллув цар балха говзал Iомэеш къахьегаш ба къонабараш а. Иштта, балха тIа ший воккхагIволча новкъостал Сулейманов Гиланел тIехьявусаш вац ВЛКСМ Ачхой-Мартановски райкома бюро член, комсомолец Надаев Мовлид. Дукха ха яц из эскарера цIавеия, хIаьта цига дIавахалехьа цунна аьшкапхьара говзал Гилане Iомайир.

Мовлида санна балха нормаш дикка тIеххоачашъеш къахьег къонача слесара Катаев Мохьмада, цун ханара болча кхычар.

— Тоъаш йоаца оатхалаш оахош хьа ца йича далац тхо, хIаьта мастерске болхлоша хьаю кIезигагIа яле 60 тайпара оатхалаш, царел а дукхагIа я тишъенначул тIехьагIа тоа а еш юхаметтаувттаераш, — йоах мастерске заведующе Цукаев Вахас. — Цхьайолча хана эша оатхал хьае бедал йоацаш хало оз оаха. Иштта, дукха ха йоацаш хьаеш дукха говзал эшаш йоаца оатхал хьае эттача эшача боарамагIа сома цIаста доацаш дисар тхо. Чоалхане йоаца оатхалаш хьае йиш хургйолаш бедалца Iалашдоре а хIама дацар.

Вахах а дувца безам ба къаьстта. 1948 шера денз ва из юртбоахама техникаца «гаргало тесса», хIаьта «Лермонтовский» совхозе болх бу 20 шу совгIа ха я. Техника дика йовзаш волча цо доккха новкъостал ду рационализаторашта цар предложенеш технически нийсса вIаштIехьйоахаш. Трактор е кхы тайпа юртбоахама машина тоаеш хаттар де шийна тIавена саг хьехам ца луш дIавахийтац цо. Из бахьан долаш сий ду цун коллективе.

Дика вIаштIехьдаьхад мастерске наьха балха хьалаш. Ерригача цехашка дIайхача хица йIоахъю батареяш латт. Делкъа ха тIакхаьчача тайп-тайпара а маьха дарегIа а хIама яа йиш я мастерскена юххе йоаллача столове. Мукъача хана шашкех, доминох ловза, керда газеташ, журналаш деша йиш я лаьрххIа хьакъоастаьча моттиге. Цига хIара кIирагIа совхоза агитатораша беседаш, политинформацеш ю вай мехкеи доазол дехьеи хиннача кердача гIулакхех лаьца.

Болх баь ваьлча котельне йолча душа кIал лувча йиш йолаш ва мастерске болх беш вола хIара саг. Цул совгIа гаьна яц совхоза бани а.

Мастерске болхлоша керттерча даькъе тракторий двигателаш, электроаппаратура, кхыйола чоалхане системаши узлаши тоаю. ХIаьта трактор вIашагIъяккха а, юха вIашагIйолла а, цун ходовой дакъа тоаде а декхарийла трактористаш шоаш ба. Цудухьа мастерске болхлоел совгIа хIара дийнахьа совхоза отделенешкара дукха механизатораш хул цига. Уж лаьрххIа хьакъоастаьча машинаца Iуйрийна балха хьа а боалабу сайрийна цIа а буг.

Шоай балха хьалаш вIаштIехьдахара совхоза кулгалхоша еча йоакхонга хьежжа овсаре къахьег мехмастерске болхлоша а механизатораша а. ХIанзле 16 трактор тоаяь яьккхай цар.

Цул совгIа цIаьхха цхьа оатхал еха е кхыдола хатар хинна планагIа тоае езаш йоацэ кIезигагIа яле а 9—10 трактор тоаяьй мастерске укх йиълагIча квартале.

— Уж кхы а дукхагIа тоае вIаштIехьдаргдар графикагIа мастерске тоае еза тракторашотделеней, бригадай кулгалхоша ханнахьа хьаухийтаре, — йоах Цукаев Вахас.

ХIанз мастерске тоаеш 12 трактор латт. КIезигагIа яле а 8 трактор керда шу тIакхачалехьа тоаяь яргйолаш я. Цхьабакъда механизатораш, мастерске болхлой шоаш уж ерригa тракторaш 31 декабре тоаяь йоахаргхиларах бIубенна ба.

Сихъяь тоаеш я укхаза сеялкаш, культиватораш, кхьйола тIехьатосса инвентарь. Къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб из болх цIи хезача кхаш леладераша, дукхача орденийи медалейи кавалераша Захаев ЛаьчаСи Матаев Берсаси кулгалдеча мехотрядашка.

М. ХАМАТХАНОВ.

ХIара балха денна—дикала Знак!

ХЬАЛХАЛАТТАЧА КОЛЛЕКТИВЕ

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхье а баьнна къахьегаш ба «Союзавтоматстром» Еррисоюзни Iилман-производственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлой. Денна итогаш ю укхаза яхье баьннача болхлоша даьхача къахьегама толамий, уж дIаязъю хIара цехерча, участкерча социалистически яхьа экрана тIа, цул совгIа яхье белгадъяьнна бригадаш, сменаш, болхлой заводской радио чу гIолла дIакхайка а беш, массанена дIабовайт. Цудухьа хIара коллектив е болхло ше-ше балха тIа тIехьа ца виса гIерташ къахьег укхаза. Цу гIулакхо кердача къахьегама толамашка кхувл уж.

— Химикий инициативагIа тхо къахьега доладелча денз дикка хоалуш тоабеннаб тха предприяте болх, — йоах завода дарторганизаце секретара Зацепин Виталий Викторовича. — Производственни технико-экономически хьокхамех цхьаккха бац оаха дикка тIеххоачаш ца беш. Цул совгIа къахьегамеи производственни дисциплина толхаяь, брак йолаш продукци кийчъяь наггахьа мара моттиг нийслац, производства культура лакха я. ХIанад из иштта? Цун бахьанаш дукха да. Химикий инициатива юкъейоалаялехьа моллагIча гIулакха тIехьа е балха тIа гIалат ваьннача болхлочоа бе боаггIаш бола бехк а бий чакхдоалар из гIулакх. ХIанз бригадера, сменера, участкера моллагIа болхлю гIалат ваьлча пун бехкагIа бIарччача коллектива балха тIа Iатк из гIулакх, лохъю баьча баллах луш йола оценка. Из санна дола гIулакх ший карара ца далийта гIерт хIарвар, лоацца аьлча, ший бехкагIа коллектива сий лох ца далийта гIерт хIаравар.

Кердача инициативагIа яхь дIайолаярах шоашта доккха беркат даларах дувц мугIарерча болхлоша а. — Хьалха дIадахача шерашка сменаш хувцалуча хана е гIаьле увза тIерабувлаш дукха балха ха зехьа йоайора, — йоах слесара Мадиев Султана. — ХIанз уж гIулакхаш цIендаь дIадаьхад. Мичча бесса баькхха а ше толам баьккхача сагота боацачарех бола болхлой а нийслац тхо долча. ТIехьавусачоа эшаш дола новкъостал ду, яхье хьалхалаттараша шоай опыт дог раьза долаш дIалу шоай новкъосташта. Ше къахьегаш волча коллектива сий лох ца далий тара шийна тIалатта бехктокхам хIаране дика кхетаду.

Цехий коллективаша даьхача толамий итогаш ю бутт чакхбаьлча. БIарчча бетта дукхагIа коталонаш яьхача а дерригача производственни технико-экономически хьокхамий план кхоачашъярга диллача дикагIа толамаш даьхача а керттерча цеха коллективана хьожаю хьалхара моттиг, предприяте карара кара тела ЦIе байракх, бIаь сагага кхоачаш цига къахьегаш бараш хуле бIаь сом премн. Из дIа-юха екъ цхьаккха даккха гIалат доацаш къахьийгача болхлоша даьхача толамашка хьежжа. Хьалхара моттиг яьккхача гIона йолча цехана хьожаю карара кара тела ЦIе вымпел, сийлен грамота, иштта бIаь сом премн. Хьожаяьча баллашка диллача цхьатарра хьокхамаш долаш шин цех е шин участок хуле, чакхбаьннача бетта яхье дукхагIа коталонаш яьхачоа хьожаю хьалхара моттиг. Яхье хьалхара моттиг яьккхача керттерча цеха кулгалхочоа 20 сом, партийни профсоюзни организацешта керте латтараштa пхийтта-пхийтта сом, комсомольски организаце секретара 10 сом преми лу, болх доцта хьожадаьчох а доацаш. ЗIамига кIезигагIа мара йоацаш иштта премеш хьожаю гIона йолча цеха кулгалхошта а. Цу гIулакхаша болхлой меттел кулгалхой а материальни безам совбоаккх. Цудухьа цар шоай хьинари низк кхо ца беш къахьег шоай коллектива болх тIатIа тоабара.

Химикий инициативагIа шерра социалистически яхь йоаржаьча завода болхлоша керда формаш юкъеккхухь шоашта юкъерча яхьа «Профессех дикагIвар», «ДикагIвола къона болхло», «ДикагIвола мастер е бригадир» яха сийлен цIи яккхара тIехьа тIагIерта къовсам лоаттабу берригача болхлоша. «Профессех дикагIвар» яха сийлен цIи лелаеш итташ болхлой ба заводе. Царех ба электромонтажникаш Карташова Ядвига, Гавриленко Александр, Мухин Сергей, кхы дукха бараш а.

Ший болх кхетамца вIаштIехьа а баьккха башха-дика толамаш доахаш хиларах хадданза республикерча промышленни предприятешта юкъе яьржача яхье хьалха латташ хьайоагIа из. ХIара бетта плани тIайийца социалистически декхараши ханал хьалха кховчашдарах цкъа санна массехказа республикански Сийлен улга тIа йихьай завода коллектив укх юбилейни шера.

Дог гIоздоаха къахьегама толамаш доахаш чакхбаьккхаб завода болхлоша дIабаха цхьайтта бутт а. Продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 103,5 процентни тIайийца социалистически декхараш 103,2 процентни кхоачашдаьд цар. Планал совгIа маьхала яьккхай 96 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. Товарни продукци арахецара паччахьалкхен план 102,3 процент кхоачаш а еш, планал совгIа арахийцай 62 эзар сома маьха продукци.

Укх тIеххьарча шерашка цIаккха ца хиннача тайпара дика тоадаьд завода коллективо деррига технико-экономически хьокхамаш укх юбилейни шера. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах производствана кходаьд 47 эзар сом. Къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта задани 1,2 процент тIеххоачашъяьй. Планал совгIа продукци маьхала яккхарах, из арахецарга дIабода мах лохбарах, бедал, электроэнерги, кхьйола материалаш кхоярах планал совгIа паччахьалкхенна 18 эзар сом пайда баьб. Иштта къахьегаш йола завода коллектив дог тийша я юбилейни шера план а дикка ханал хьалха кхоачашъергхиларах.

Б. КОСТОЕВ.

Декхараш тIеххоачашду

Укх юбилейни шера плани тIайийца социалистически декхараши тIеххоачашдеш я бытови гIулакхаш деча министерствана чуйоагIача Грозненски экспериментально - мебельни фабрика коллектив. Бахача наха бытови гIулакхаш дара цхьайтта бетта план 109,9 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа даьд 46 эзар сома маьха бытовой гIулакхаш. Юрташка бахача наха гIулакхаш дара план а 111,8 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа 20 эзар сома маьха гIулакхаш даьд. Керда мебель хьаяра задани 110 процент кхоачаш а еш, планал совгIа 44,9 эзар сом мах бола мебель кийчъяьй. Дикка тIеххоачашъяьй къаьначa мебела ремонт яра задани а.

Наьха заказех чулхьежа кизгаш кийчдара, цIеношка тархеш увттаяра паччахьалкхен план а 223 процент кхоачашъяьй фабрика болхлоша. ТIа-тIа шоай толамаш тоадеш къахьегача цар лерхI шера план укх деношка кхоачашъе.

Социалистически яхье хьалха латташ я Саитов Iабдул-Хьамид керте латтача керттерча цеха коллектив.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДИКАГIБАРИЙ — ОПЫТ МАССАНЕНА!

ИШТТА БОЛХ БУ М. КОТТОЕВА МЕХОТРЯДО

Чакхдоалаш латт иттлагIча пятилетка шоллагIа шу. ХIаьта юртбоахаме, къаьстта кхаш леладеращта, из хIанзлехьа а чакхдаьннарг лархIа деза. Хьакхаьчай бIарччача шера ахархочо хьинар кхо ца деш хьийгача къих хьадаьнна беркат лоархIа ха.

Масала, хьаэцаргья вай «Ингушский» совхоз. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дуза цIей сийленца белгалдаккхара, къахьегаш хиннача цу совхозерча кхаш леладераша сийленца кхоачашдаьд укх шера шоашта хьалхашка лаьтта декхараш. Белгалдаьккхача кхоачам ба алхха цаI. Укх пятилетка хьалхарча кхаь шера план тIехкхоачашъеш ялат дIаденнад цар соахкеи укх шереи паччахьалкхенна. цхьан шеран ах шеран кхоачам хиллал доакъараш кийчлаьд хьайбашта. Даьхенна ялат дIадалара декхараш иштта дика кхоачашде вIаштIехьдаьнна алхха из цаI мара боахам бац районе.

Цу толамех доккха дакъа доал коммуниста Коттоев Махрадзина кулгалдеча цхьоалагIча механизированни отряда коллектива. Укх шера кIа, мукх, хьажкIаш, кхыйола юртбоахама культураш кхеяра, цар хьувкъам лакхбара, уж лелаярах дIадодар лохдара даькъе эгтара хьалхарча мугIарашка а яьнна дIаэттай из совхозе меттел, ерригача районе а.

Цунна тешал ду дерригача кхашкара цар лакха хьувкъам чуэцаро. ХIара гектара тIара 21.3 центнер кIа даьккхад планах 18 центнер йолча, 30,1 центнер мукх чуйицаб, вешта аьлча, планал 10 центнер дукхагIа, 357 центнер йолаш силоса моша хьажкIаш чуйицай, план 150 центнер йолаш.

Отряда планах яцар доакъарийна мара ялатийна лаьрхIа хьажкIаци кени. Уж культураш боахаме массарел дикагIа хьалкхеяр бахьан долаш царна бокъо елар цу культурай цхьадола дакъа ялата чуэца. Из нийса а дар. Кена хIара гектара тIара чуйлар 22,4 центнер. Ялатийна чуйицача 40 гектарах хIаране тIара яьлар 65 центнер фуалъяьха хьажкIаш. Иззал боккха хьажкIий хьувкъам хиннабац районе цхьанна а шера, хьаштдале хий дехкача кхашкара а. Отряда механизатораша уж хьалкхеяьй хий ца дехкача кхай тIа.

План 876 тонн йолча, укх шера мехотрядо чуйицад 1079 тонн гурахьа дийна ка бола ялаташ, 264 тонн фуалъяьха хьажкIаш, 118 тонн кеп. Вешта аьлча, укх шера укхаза планах лаьрхIа хинначул 585 тонн ялат дукхагIа даьккхад, е 167 процент кхоачашъяьй пятилетка шоллагIча шера ялаташ кхедара план.

Иштта дика хьокхамаш даьхад отрядо совхоза хьайбашта доакъараш кийчдеча а. ДукхагIьяр люцерна а йолаш, 542 тонн йол яьккхай цар, план тIехкхоачаш а еш, 6422 тонн хьажкIий силос дIаеллай, аргIаш а даь ча дIаоттадаьд планах лаьрхIа хинначул дукхагIа. план йоацашехьа 1843 тонн люцерна сенаж дIаеллай. Цул совгIа аьхки план 1010 тонн йолча, кхоабача доаханна яа дIаяхьийтай сийна йолча хана хьекха 1500 тонн люцерней 450 тонн суданкеи, 1739 тонн моша хьажкIаши.

Алхха ялаташ кхедеши, доакъараш Iалашдеши 123 эзар сома маьха продукци яьккхай М. Коттоева кулгалдеча механизатораша укх шера планал совгIа. Дикка лохбаьб продукци яккхарга дIабода мах а.

Ше-шегIа хьихиннадац уж толамаш. Цар ларде латт отрядерча хIара механизаторо ди а бийса а ца къовсаш хьинаре къахьегар, техниках бизза пайда эцар, юртбоахама культураш хьалкхеяра агротехнически бокъонаш йиззагIа кхоачашъяр, кердагIеи пайданегIеи дар лохаш, барттайна коллектив вIашагIйоллаш отряда кулгалхочо наб ца еш дIаахийта дукха бийсаш, денош...

Эггара хьалха укхаза механизированни отряд вIашагIъеллаяр 1976-гIа шу долалуш. Цун керттера декхар дар ялатий а доакъарий а культураш кхеелга. Цунга хьежжа техника, кхаш дIаденналдар отрядага. Укхаза белгалдаккха деза механизированни отряда цIи цу хана дукхагIча даькъе форманна лелаеш хиннилга. Механизаторий къахьегам вIаштIехьбаккхара а даькка алапи дIадалара а гIулакхаш хьалха бригаде хиннача тайпара хувца ца луш дисадар. Юкъейоалаяьяцар вай республикерча механизированни отрядий керттера принцип — нарядаш йоацаш хIара бетта аванс а эцаш болх белга, болх беш карагIдаьнначунга хьежжа шу чакхдовлаш хьийгача къих доагIачун хоадам белга.

Цудухьа кхетаде хала дац отрядера гIулакхаш хьалхарча шерашкарчул дукха эргадаланза дисалга. Цул совгIа, отряда доакъашхой тайп-тайпарча моттигашка леткъаш лела бийзар шоаш хьийгача къих доагIар хьадаккха ца могаш.

Иштта кегаденна дар цхьоалагIча мехотрядера гIулакхаш ер шу доладеннача хана. Бокъонца аьлча, лерттIа вIашагIкхийтта а ялалехьа еха дIаяьпнаяр мехотряд, хIаьта цун начальник кхыча совхозе балха дIавахавар.

Цу хана «Ингушский» совхозе юриста болх беш вар Коттоев Махрадзин. Совхозера гIулакхаш довзаш а, кхоачамбоацараш дега Iаткъаш а вар коммунист. Из волча а кхаьчабар леткъа уха механизатораш...

Боахама хьалхашка латта декхараш кхоачашдара керттерча моттигех цаI ишта кегаенна ший дагахьа ла магацар Коттоев Махрадзина. Ший болх дукха бале а, каст-каста уйла йора цо: «Со вахача фу дархьогI ялаташ хьалкхедеча? Цига накъадарг ма-дарий со техника дика йовзаш хилар...»

Механизатореи шоферен говзалаш йолаши, цхьан хана уж балхаш даьи, дика карадерзадаьи ва Коттоев Махрадзин. Иштта мехотряде болх беча дика накъадаргдолаш да массехк шу хьалха цо Ростоверча университета юридически факультет яккхар а.

Цу уйлаша дIалаьцабар Коттоев Махрадзина беррига теркам цо «Юрта боахам юкъерча кулгалхощцен механизаторашцен чIоагIбара КПСС Ростовски обкомо беча балха» хьакъехьара КПСС ЦК соцам бешаш. Цул тIехьагIа совхоза парткома секретарь А. О. Гетагажев волча вера коммунист.

— Хьоца дагавала венав со, — аьлар цо, — аз лаьрхIар Iа дикагIа кхетадаь, сайна гIо дергда аьнна хеташ. Мехотряде болх бе вахa соцадаьд аз. Боахама гIулакхий кхел къоастачеча керттерча доакъоех цхьанахьа се хилча пайданегIа хургда аьнна хет сона. Вайна, коммунисташта, боагIаш ба аьнна хет сона КПСС ЦК соцам.

Дикка дIаьхделар шин коммуниста юкъера къамаьл. Цул тIехьагIа директор волча бахар уж. Акхар денача гIулакхах кхийтача из духьалваьлар, «Чечениигушвино» объединенегара бокъо йоацаш совхоза воккхагIвола юрист мехотряде балха вахийта йиш яц аьнна. ХIаьта а партийни кулгалхочун вIаштIехьдаьлар коммунисто баь соцам нийса хиларах совхоза директор дIакхетаве. Цул тIехьагIа совхоза парткомо могадир коммунист М. М. Коттоев цхьоалагIча мехотряде балха гIолга, цигара гIулакхаш тоаделга цунна тIа а дуллаш. Цу тIера дIадоладелар отряда вахар...

КХАП тIарча стане дехьа а сехьа а латташ яр тракторaш, кхыйола машинаш, царех дукхагIьяраш еха а йолаш. Кхашкара балхаш даьнначул тIехьагIа кулг тоханза латтар нохараш, сеялкаш, культиваторaш, макхаш. ХIаьта бIаьстан балхаш дIадоладала йисар геттара кIезига ха яр. Бокъонца аьлча, хIанзчул тIехьагIа вIашагIтоха езаш яр механизированни отряда коллектив.

Цу тIера дIаболабир кердача кулгалхочо ший болх. Эггара хьалха цо саббаре, хIара вар дика дIакхетавеш, къамаьл дир механизаторашца. ДIадовзийтар боккъонца йола отряд болх мишта беш хила еза. Отряда хIара доакъашхочун къахьегамах доагIар юртбоахама шу дикагIа йистедаккхарах, юххера чакхдоалача хана хьокхамаш лакхагIа хиларах тийша хургдолга. ДIадийцар план кхоачашйича, из тIехкхоачашйича шу чакхдоалаш мел алапи эцаргда лерттIа болх баьча хIара механизаторо.

ДукхагIбараш тешанзар отряда бокъонех болх белга боахама а механизаторашта шоашта а пайдане хиларах. Совхозера цхьабола кулгалхой а бар кердача тайпара болх дIагIоргбац аьнна хеташ. «Дита из гIулакх, — йоахар цар, — цох хIама хургдац, раьза хургбац механизаторaш отряда бокъонех болх бе, шу чакхдаьнначул тIехьагIа доккха алапи хургда яхаш ахкана къахьега...»

— Цхьадолча даькъе уж бакъ а хиннабар, — дувц хIанз М. М. Коттоева, — Мелла аз дувцарах кердача тайпара отряде болх бе раьза хиланзар 20 совгIача механизаторех пхи саг мара. Цар дIалаьцар керда вIашагIйоллача отряде керттера моттиг...

Юххьанца нийсъеннача халонаша тIехьашка ваккханзар коммунист. Цо отряде балха хьехаш къамаьл дир дукха ха йоацаш Советски Эскаре гIулакх даь баьнна цIабаьхкача къонача механизаторашца. Кердача тайпара болх бе дагахьа раьза хинна отряде баьхкар комсомольцаш Алероев Iаббас, КоттоевгIар Махьмад, Мурад, Хьасан, Хьусен, къона механизаторaш Алероев Султан, Харчиев Сайда, КПСС членалла кандидат Цечоев Махьмадгири, и. кх. дI.

Къонача механизаторий хьехамчаш а хиина дIаэттар дуккхача хана денз болх беши, боккъонцара лаьтта леладара говзанчаши бола механизатораш Я. Д. Алероев, О. А. Богатырев, М. О. Коттоев, Т. Х. Солтукиев, М. М. Цечоев, кхыбараш. Къонача механизаторий говзал лакхъеча, цар сакхетам чIоагIбеча боккъонца бола хьехархой а отряда кулгалхочун гIончаш а хиина дIаэттар уж.

Комсомольско-кагирхой экипажаш вIашагIъеххкар отряде къонача механизаторех. Царна кулгалде а эшача гIо-новкъостал де а чIоагIвир къона коммунист Цечоев Махьмадгири. Дуккха говзал йолча механизаторел тIехьа ца бусаш, царца социалистически яхье а баьнна болх бора къонабараша. Шоай говзал кIезигагIа хилар цар дизза меттаоттадора хьинар дукхагIа хиларца, дикагIа болх бе лоIам чIоагIа хиларца.

Майрра ала йиш я боккхагIбарий гIо-новкъосталца кердача тайпара отряде болх бар къонабарашта боккъонца йола ахархочун школа хиннай аьнна. Боккъонца бола лаьттан дай а хиина дIаэттаб уж тахан. ХIаьта из боккхача лоархIаме а да дIахо йодача хана кхы а доккхагIа толамаш дахара.

Коллектив вIашагIкхийттачул тIехьагIа цун хьалхарча собране хержар отряда совет. Цунна юкъебахар массане дукхагIа сий деш а лоархIаш а бола новкъостий. Цу хана денз эггара хьалха цун хьалхлейча къестаду укхаза отряда вахара а балха а дешаш. Царех лоархIамегIа дараш хьалхагIа совето массе а оагIорахьа техке кийч а деш, тIаккха ерригача коллектива собране увттаду.

АргIанарча цхьан собране дийцар отряда эша техника къоастаяра, совгIа яр дIаяккхара дош. Отряда совета новкъосталца хьалххе а лаьрххIа кийчо яьяр цунна. М. Коттоева собране аьлар:

— Со хьежав отрядий системага, вай республике из маьхера гIулакх дIадоладаь болча Шелковской районерча механизатораша шоай болх мишта вIаштIехьбаьккхаб, хIаьта вайна ховш да отрядагара кхаш, цига дIае лаьрхIа культураш мели малагIаши я. Керттера да техниках бизза пайда эцилга. Цу дерригне лоархIам бича гуш да тахан вайга йолаш йолча 18 тракторах бархI-итт мара отряда ца эшилга. Царга хьежжа кIезигагIа хилча бакъахьа я кхыйола техника а..

Цу хьакъехьа цIенхаштта къамаьл хилар собране. СовнагIа йола техника дIаяккха раьза боацаш а бар цхьабараш. Бакъда отряда совето хьаллаьцар кулгалхочо дийцар. 10 трактори царга хьежжа кхыйола техникеи йита соцадир собране.

Ала доагIа ше вIашагIъеллача денз отряда совет коллектива боккъонцара да, цун са а дог а хиина дIаэтталга. МоллагIа керда хIама коллективе ше чакхдоаккхаш, совето эггара хьалха йоакхо ю механизированни отряда беррига довкъашхой шоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашдара оарцагIбахара, цу гIулакха эша гIо-новкъостал ду царна. Цунца цхьана совето цахаддаш тIахьожам лоаттабу балха дикал лакхъяра, социалистически яхьа итогаш яра дешашта. Совето къестаду отряде чакхдаха деза гIулакхаш, белгалйоах ханаш, чIоагIбу уж чакхдаха деза нах. Совета болх иштта вIаштIехьбаккхаро торо лора коллектива болх тоабе, кхоачамбоацараш ханнахьа дIадаха.

Укх шера шоллагIча феврале керда отряд вIашагIтохача хана вIалла а тоаянза латтар укхазара бIаьсти болх бе безаш йола техника. Кердача тайпара болх вIаштIехьбаккхаро торо елар механизатораштa шинкхаь кIирагIа ерригa техника бIаьстанга кийчъяь яккха.

Хьалха санна цхьацца тракторист вацар хIанз ши-ший трактора гонахьа сатем байна хьувзаш. Ерригa отряд шин даькъа йийкъаяр. Къонабараш тракторий доакъош вIашагIдоахаш бар, хIаьта говзал лакхагIа яраш уж тоадеш, юха шоай метте дIаоттадеш бар.

ХIара механизаторо цIенен дизза кхоачашдора шийна хьалхашка оттадаь декхар, хIана аьлча, цо дика кхетадора таханарча цар къахьегамах тийша долга техника тоаяь йоаккхилга, ханнахьа бIаьстан балхаш чакхлоахилга. Цудухьа лаьрххIа дора цар шоаш хьамел дер.

КХЫ а хьинарегIа къахьега ахархой дегаш ураоттадеш дар КПСС Центральни Комитето колхозхошка, совхозий болхлошка, механизаторашка, Iилмахошка, юрта боахама специалисташка, юрта материально-технически хIамаш лоаттаеча промышленноста болхлошка, Советски Союза берригача къахьегамхошка даь кхайкарал.

«Центральни Комитето лоархI 1977-ча шерара декхараш толамца кхоачашдара къаьстта моттиг дIалоацаш вай балха тIехьатетта йиш йоацаш бола ши лостам: бIаьстан балхашта кийчо елгеи хьайбаш Iангара дахари...»

ЧIоагIа теркам тIабахийта ладувгIар механизатораша цу дешашка. Эггара хьалха цар балха доагIаш дар уж. Массане а лоIам цаI бар: «Вай парте ЦК юрта боахама къахьегамхоша юбилейни шера хьинаре къахьегархиларах тешаш хилча, кхы а дикагIа, хаи низи ца кхобеш болх барца жоп дала деза».

Центральни Комитета кхайкарал дийцачул тIехьагIа белггала лакхделар механизаторий хьинар, чIоагIъелар балха а къахьегама а дисциплина, цунга хьежжа тоадала доладелар отряда гIулакхаш. Балха эффективности дикали лакхъяра, иттлагIча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара тIехьа яьржача Еррисоюзни социалистически яхьа юкъе а йоалаш, керда доккхий социалистически декхараш тIанийцар отряда коллективо.

ВIаши гIо-новкъостал деш, барт-цхьоагIо йолаш хьинаре къахьегаро кхы а чIоагIагIа кхотабир нах, чIоагIйир отряда коллектив. ХIара механизаторо кхетадир: кхоанара беркат тахан цар беча балхага хьежжа хургдолга.

Массане дог гIоздоаккхаш дар бIаьстан балхашка арабоалача хана совхоза дирекце отряда механизаторашта лоаццача ханеи дикеи бIаьстанга техника кийчъяь яккхарах ахчан совгIат хьожадар. Хьалхарча толамо, цун лакха мах баро чIоагIбир дIахо кхы а дикагIа къахьегара тIехьара механизаторий лоIам.

24 февралe дIадоладелар эггара хьалхара кхашкара балхаш: тIоадал чусоцаеш макхаш доахилга, бIаьсти ялаташ дIаде кхаш кийчделга. Агротехнически бокъонех Iалаьмате сиха чакхдаха дезаш балхаш да уж. Цудухьа дийнахь а бус а болх бора отрядо, кхай тIа хувцалора трактористаш.

Толамца чакхдаьхар уж балхаш. ДIадоладелар бIаьсти ялаташ дIадуалга. «Оахаш аьнар оардаш корадаьд», яхаш ла вайнахьа кица. Из дика кхетадеш бар отрядера механизатораш. Цхьаькха хам ховра царна — боагIача боарамагIа кIоаргал йолаш ялаташ дIалер, уж дикагIа хьувкъара боккха лоархIаме долга.

Цудухьа эггара лакхагIа говзал йолча механизаторашта Алероев Японцийна, Богатырев Iусмана, Коттоев Мурада, Салтукиев Таймураза тIадиллар отряда совето бIаьсти ялаташ дIадувлга. Новкъостий шоаех бенна тешам бакъбеш, лакхача агротехнически боараме, дикагIйолча ханашка чакхдаьккхар цар шоашта тIадилла гIулакх.

Ялаташ тIадаьнначул тIехьагIа мехотрядий балхага хьежача совхоза комиссе лакха мах бир М. Коттоева кулгалдеча отряда механизаторий балха. Социалистически яхье царна хьожайир шоллагIа моттиг, Сийлен грамотеи ахчан совгIати а луш.

КарагIдаьнначун критически лоархIам беш, балха тIа нийсденна кхоачамбоацараши уж сихагIа дIадахара наькъаши белгалдоахаш чакхъяьлар отряде цу кердача къахьегама толама хетаяь механизаторий собрани. Цар дош делар социалистически яхье хьалхара моттиг яккхара тIехьа къовсам лоаттабе.

Деррига кхашкара балхаш кхоачашдора бокъонца лаьтта дукха дезаденна вола агроном Гандалоев Iийса керта латтача совхоза агрономически служба а агротехнически карташа а дIадеххача тайпара. ХIара кхашкара болх чакхбоаккхар лакха дикал йолаши толашагIа лоархIача ханашкеи.

Лакхе белгал ма-даккхара, тIехдика къахьегама толамаш доахаш чакхдаьккхар отряда коллективо ялаташ чуэцилга, гIожа а моша а доакъараш Iалашделга, кхыдола балхаш.

Къаьстта дукха кердадар балха юкъедоаладеш, дуккха халонаш эшаеш дIадахьа дийзар доакъараш кийчделга. Отряде яцар мангал хьокха машинаш. Кийчъе еза йоли сенажи дукха яр. Совхозера тишъенна латта комбайн а йийха, из юхаметтаоттайир отряда механизатораша. ТIаккха цу тIа йохка жаткаш кийчйир. Цу юхаметтаоттаьча комбайна тIа «ЖВН-6» жатка а оттаяь хьекхар отряде сенаж, хIаьта йол — жатка «ЖВН-4» тIаелла хьекхар. Иштта йол хьокхача дакъа лоацаш хилар силос хьокха юхаметтаоттаяь комбайн а. Цу тайпара йол хьакхар пайданегIа а да. ХIана аьлча, комбайно хьекха буц касарах Iоюл, йолхьинг хьекха гулъе а ца езаш. Из деррига вIаштIехьдаьлар отрядера рационализатораш бахьан долаш.

— Укх шера йол кхы а дукхагIа яккха йиш яр, ханнахьа эша техника хиннаяларе, — йоах Коттоев Махрадзина, карагIдаьнначун критически мах беш, — дукха ха дIаяхар цу гIулакха комбайнаши жаткаши вIаштIехьйоахаш. ХIаьта а тха вIаштIехьдаьлар люцерна диазза хьакха, доакъараш Iалашдара декхараш тIехкхоачашде.

Отряде ялаташ чуэцаш хилар ше къаьстта йола совхоза комбайний отряд. Укхаза механизированни отряда оагIорахьара тIахьожаш бола нах мара хиланзар. Керттера дар ца дойташ ка бола ялаташ чуэцилга. Совхозерча комбайнерий а отрядерча механизаторий а юкъарча низаща из вIаштIехь а даьлар. Цунна тешал ду кхыча боахамашкарчул дукхагIа укхаза хьувкъам чуэцаро.

Отряда механизаторашта дика хов ка бола ялаташ кхаьча даьнначул тIехьагIа кхаь-пхе дийнахьа уж чуйицача хьувкъам эггара лакхагIа хулга — Iаламо яхачох, кхаьчачул тIехьагIа нийслагIча дийнахьа ка бола ялаташ чуэцаш хилча хIара гектара тIара 6 центнер ялат дов тарлу, — дувц Махрадзина, — пхийттлагIча дийнахьа 8 центнер, 24-ча дийнахьа — 13 центнер гаргга гектара тIара ялат дов, уж ханнахьа чу ца эцаш тIехьадаьлча.

Цудухьа къаьстта чIоагIа лелабора укхаза чуэцача хана ялаташ ца дойтара тIехьара тIахьожам. Цкъа укх тайпара моттиг нийсъеннаяр отряде. Цхьан комбайно ялат лерттIа ца оардилга бIаргадайнадар гаьна воацаш лаьтта оахаш воаллача отряда механизатора. Комбайнер соца а ваь комбайна молотилка нийсйир механизатора. «Иштта болх бе мегаргбац», — аьнна бехк баьккхар комбайнерах. Отрядера хIара механизатор ва трактор а комбайн а лелае ховш.

Ялаташ чуэцилга лерттIа чакхдаьннад мехотряде. Из бIаргагу укхаза районе эггара лакхагIа хьувкъам баккхарах. «ХIаьта а гIулакхаш кхы а дикагIа хургдар отряде хьалкхедаь ялаташ оахош чуэцаш хилча, — йоах механизатораша. — Отрядага хила еза йоагIаш йола ка бола ялаташ чуэца комбайнаш а. Ерригa тхона эшараш ши-кхо комбайн мара яц». Тхона хетачох, из цар лоIам нийса а ба.

Укхаза белгалдаккха йиш я, ялаташ чуэца комбайнаш отрядага дIаелча беркатегIа хургхиларах совхоза кулгалхой дIатешабе парткома секретара А. О. Гетагажева новкъосталца М. М. Коттоева вIаштIехьдаьннилга. ЦхьоалагIча мехотрядага ши комбайн дIаяла лаьрхIад совхоза дирекце.

ХIанз отряда коллективо керттера йоакхо ю хьатIадоагIача шерарча хьувкъама. Цу даькъе а хIанзлехьа дукха хIама де вIаштIехьдаьннад. Дика кийчдаьча лаьтташка ханнахьа дIалдийнад гурахьа дув ялаташ, 500 гектара тIа, план 450 йолча. ХIаьта бIаьсти дIаде мел лерхIараштa дика зябь кийчъяьй.

Отряда коллектив чуйнна бIаьстан балхашта техника кийчъеш я хIанз. Укхаза закон а хиина дIаэттад кхашкара балхаш дечара мукъаяьнна юртбоахама машинаш, тоа а яь мара дIа ца оттаелга.

Цудухьа хIанзлехьа ерригa инвентарь бIаьстан балхашта кийчъяь баьннаб укхаза. Кхашкара мукъаяьнначул тIехьагIа цIенъяь мел эшар даь тоаяь, даьтта хьекха, кIал хIамаш оттаяь латт укхаза культиваторaш, сеялкаш, силос хьокха комбайнаш, нохараш, макхаш, мангал хьокха машинаш. ХIанз зябь аьха яьнначул тIехьагIа, сихонца трактораш тоаеш ба отряда механизатораш, шоашкара итте а трактор укх декабрь бетта тоаяь яккха лаьрхIа.

Къаьстта чIоагIа дегаш гIоздаларца тIанийцад отрядерча механизатораша КПСС ЦК октябрьски (1977 ш.) Пленума, СССР Лакхехьерча Совета аргIан йоацача сессе соцамаш, керда Советски Конституци, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара хетаяь КПСС ЦК, СССР а РСФСР а Лакхехьерча Советаша цхьана яьча юбилейни торжественни заседане новкъоста Л. И. Брежнева яь доклад.

Цу исторически документашта жоп луш отряда коллективо социалистически декхараш тIанийцадар керда 1978 шу хьатIакхоачаш отрядагара ерригa техника кхашкарча балхашта кийчъяь яккха. Из керда декхар а толамца кхоачашду цар.

Иштта да хьалха латтача механизированни отряда коллективо иттлагIча пятилетка шоллагIча шера даьха толамаш а уж дахара наькъаш а.

КАРАГIДАЬННАЧОХ кхоачам бе лаьрхIа бац укхаза. Укх шера де вIаштIехьдаьнначун критически мах беш, хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа хьокхамаш дахара наькъаш лохаш, пайда эца йиш йолаш йиса торонаш гучайоахаш, кердача шерара балха доазонаш белгалдоахаш ба коммуниста М. М. Коттоева кулгалдеча отряда механизатораш хIанз.

Отряда совета заседане, коллектива собране цу дерригне теркам а баь механизатораша лаьрхIад иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера 100 гектара тIа ялатийна лаьрхIа хьажкIаш дIае а царех хIара гектара тIара 70 центнер йолаш фуалъяьха хьажкIаш чуэца а. Гурахьа дийнача ялатий 300 гектарах хIаране тIара 40 центнер йолаши, хIаьта 200 гектарах хIаране тIара 25 центнер йолаши ка болча ялатий хьувкъам кхебе.

МалагIча торонех пайда эца лаьрхIад укхаза иштта лакхара доазонаш карадерзадара? Уж я лаьтта леладара культура дIахо лакхъелга, Iилмо хьехаши шоай балхо гойташи дола хьалха латта агротехнически наькъаш карадерзаделга, техниках, минеральни а органически а удобренеех бизза пайда эцилга, иштта кхы дIахо а.

ЛоархIамеча торонех цаI лерхI укхаза механизаторий балха говзал лакхъелга. Кастта болх бе йолалургйолаш я агротехнически курсаш. ХьатIайоагIача бIаьстан балхаш долалуча хана отрядера хIара механизатор цхьоалагIчеи шоллагIчеи класса специалист хилийта а юртбоахама культураш лелаяра наькъаш дизза карадерзадаь хилийта а лаьрхIад отрядо.

Гучча тайпара отрядерча кхаш леладераша хIанзлехьа а дукха хIама даьд хьатIадоагIача шерарча хьувкъама тешшаме лард йоллара, КПСС XXV съездо юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш диззагIа кхоачашдара.

М. ДАСКИЕВ,
Малгобекски районни «Ленинское знамя» газета отдела заведующи.

А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.

Тоаяь яьнна латта силос хьокха комбайнаш отряда кулгалхочунга М. М. Коттоевга дIахьокхаш ва техника тоаяра бехктокхаме вола механизатор Коттоев Мудар (аьрдехьарвар).

Отряда механизатораш Алероев Японци (аьрдехьарвар) Харчиев Сайден сеялка тоеш боахк.

Б. ЧЕРВИЖЕВА суртaш.

Керда шу гаьна дац. Цу цIейна кийчо е болалургба кастта москвичаши ленинградцаши, Советски Союзаерригача городашка, поселкашка, юрташка баха нах. Бакъда, Москве я из сакъердаме цIей бIарччача шера диц ца долийташ дага лоаттадеш йола завод. Цун къегача, хозача продукцеца кийчъю Кремле, столица культура дворецашкеи цIеношкеи, майдаш тIа, улицашка, паркашка, хIара цIагIа а хIара дезале а кердача шера сийна оттаяь елкаш. Из я Московски елочни ловзоргий завод.

40 миллион елочни ловзорг тикашка дIайоахьийт укхазера хIара шера.

Шийна могар деш я завода коллектив ший продукци дикагIа хилийта, цун ассортимент шерагIа хилийта гIерташ. Укх шера 12 тайпара керда ловзоргаш арахецаргья заводо.

СУРТА ТIА: завода дикагIъярех болхло Гаджиева Марина.
ТАСС фотохроника.

М. Лермонтова цIерагIча эрсий драматически театре А. Соколова пьесах оттаяча «Фарятьева фантазеш» яхача кердача спектакла премьера хилар.

Массе хана а лоархIаме йола тема гIеттаю спектакло. Цо дувц наха вIаши леладу гIулакхаш, эхь - эздел, боккха безам. Спектакла юкъейоалаяьй композитора Таривердиев Микаэла музыка.

СУРТА ТIА: «Фарятьева фантазеш» яхача спектаклацара дакъа.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ДОТТАГIАЛИ ВОШАЛИ

Советски Украинана гаьна улл Нохч-ГIалгIай АССР. Дале а боккхача, дог-мерзача доттагIала безамо вIашкаувза ши халкъ, цар культуреи литературеи.

Тха республике тайп-тайпарча моттигашка бехача наха чIоаггIа хоатташ а дезаш а ла гIалгIай литература.

Советски украински энциклопеде 16-ча томе вежарашха Нохч-ГIалгIай республикана хетаяь лаьрххIа статья я. Цу тIа йоах: «ГIалгIай художественни йоазон литература хьахиннад Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хинначул тIехьагIа. ТкъоалагIча шерашка прозаически драматически произведенеш араяьхар гIорваьннача гIалгIай йоазонхочо З. Мальсагова. Цул тIехьагIа цIераш йоах гIалгIай поэтий Хь. Муталиева, Д. Яндиева, А. Ведзижева, прозаика Б. Зязикова.

Энциклопеде статья тIа белгалдоаккх: «Цар произведеней керттера темаш: халкъа хьалха хинна вахар, Сийлахь-боккхача Октябрах тIехьагIа Нохч-ГIалгIайчене хинна социалистически эргалонаш, халкъий доттагIал, машара тIехьа лоаттабу къовсам».

Илле бар санна шаьра болча украински меттала екаш я вежарашха долча гIалгIай халкъа поэзи.

Йоазонхой Шевченко Тарас, Украинка Леся, Коцюбинский Михаил хьалххийнача лаьттан тIарча наха къаьстта сийдеш я Осмиев Хьамзата творчество. Таржамхочо Жолдак Олеса белгалдоаккх, цун поэзе проблематика халкъий машари доттагIали чIоагIдар. Уж гаргаозар я, яхаш. Хь. Осмиева стихаш украински меттала яхара бIубенна къахьег украински таржамхочо. Украински «Созвездие» яхача альманаха тIа арайийннай Хь. Осмиева «Мацари» «Сага врази» яха стихотворенеш (таржам даьр О. Жолдак).

Украине иштта араювл Яндиев Джамалдина стихотворенеш а. Царех я «17-ча шера баьраш», «Даьй оазаш» яхараш (таржам даьр Струтинский Валентин).

Нохч-ГIалгIайчене а дукха еза украински литература. 1940 шера республика столице Грозне гIалгIай меттала даьккха лоадаьлар Т. Г. Шевченко «Кобзарь» яха книжка. Украински халкъа сийлахь-воккхача поэта кхолламах яздора книжка дешхьалхе тIа.

Нохч-ГIалгIай столице йоккхача тиражаца иштта арадийнад Франко Ивана дувцараш (1954 ш.), Мирне Панаса роман (1966 ш.).

Советски украински энциклопеде тIа дувц Нохч-ГIалгIай Х. Нурадилова цIерагIча драматически театра репертуараца республика авторий произведенеш хинна ца Iеш украински йоазонхой а произведенеш йолаш хилар.

Из деррига а шин халкъан литератураи цIаккха дохаргдоацача доттагIалеи вошалеи къаьгга тешал да.

Олег БОРТ,
литературовед.

Ужгород.

БЕРИЙ ДОТТАГIИЙ

Аркадий Гайдара цIерагIа республикански библиотека дикка йовз берашта. Царех дуккхачар шоай мукъа ха цига йоакхх.

ХIанз укхаза дIаязваь ва 12 эзар къона дешархо. Царна лаьрхIа да библиотекера 140 эзар совгIа книжка.

Библиотекера книжкаш яйду бераш 1—8 классашкара дешархой ба, хIаьта иштта итт берий бешаца а гIулакх доагIаш я библиотека ткъаь итт сагах латта коллектив.

— МалагIа книжкаш дукхагIа деза хьона? — хетт цар хIаранега.

— Сона тIемах дола книжкаш деза, сона фаьлгаш деза, сона стихаш еза, — жоп тел дешархоша. ХIаьта дьашташ, бераш шоаш санна, тайп-тайпара хул. Цудухьа уж дерригаш кхоачашде гIерт библиотека болхлой.

Бераш интернациональни кхетам балара даим йоакхо ю библиотека ерригача отделаша. Каст-каста чакхъювл укхаза тематически выставкаш, беседаш, дешарий конференцеш. Къаьстта дукха хилар уж мероприятеш Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара накъадолхаш.

Сакъердамеи пайданеи хилар библиотеке хинна «Барттайнача дезале — сийрдача кхоанега», «Вай советски хьисапера вахар», «Ши дуне — ши берал», «Вежарий цхьан дезале» яха книжкай выставкаш а цу темах хинна беседаш а. Цига дешархоша дийцар вай баьччах В. И. Ленинах, гIорбаьннача революционерех - большевикех. Советски Iаьдал доаккхача хана вай мехка дахача къамаша цхьана лоаттабаьча къовсамах.

Дешархой дика новкъостий ба библиотекараш Бубнова Нелля Степановна, 4—8 классий отдела заведующи Пейсахова Клавдия Петровна, Исаева Машура, кхыбараш. Цар книжкашцара берий безам сомабаккхарал совгIа дикка гIо ду уж дешарах кхувш хилийтара а, книжкаш деша а царех пайда эца а Iомабу.

Боккха теркам тIаухийт библиотека болхлоша Нохч-ГIалгIачен исторена, Iалама, республикерча йоазонхой произведенешта. Моттигерча йоазонхой книжкаех кийчъяь массехк выставка хиннай библиотеке. Царех я «Нохч - ГIалгIай йоазонхой», «Вай башха-дика мехкахой», «Вай республика 10-ча пятилетке гIа боах», кхыраш. Цу гIулакхашерра пайда эц библиотекараша советски халкъа революционни, тIемеи къахьегамеи традицеш ювцача литературах, вай йоккхача Даьхенца цхьана дегIаенача Нохч-ГIалгIайчен истори ювцача книжкаех. Иштта кхыча литературах. ХIаьта эггара зIамагIболча дешарашта библиотеке каст-каста деш С. Чахкиева, «Маьлха чIегилг», Ж. Махмаева «Маликат» яха а «Почемучкай книжкаш» яхача серецара а книжкаш.

Юххьанцарча классашкарча дешархошца болх беш я библиотекарь Каткова Татьяна Александровна. Ший болх дика ловш а безаш а я из. Цудухьа массе хана пунна гонахьа бераш хул. Дешархошца цхьана цар кийчъяьй «Вай Даьхен истори», «Сийлахь - воккха Ленин» яха книжкай выставкаш.

Дукха болх бу берий библиотека коллективо книжкаш дешарий конференцеш чакхйоахаш, гойтара агитаци кийчъеш, керда книжкаш Iалашдеш. Масала, «Доккхачунга а зIамигачунга а дилла Ленина тара хила» яха стенд кийчъяьй. Иштта кийчъяьй краеведчески литература выставка, музыках, литературах, техниках йола «Хозачун дунен тIа» яха выставкаш.

Геттара сакъердаме, дика кийчо йий чакхйоах укхаза книжкаш дешарий конференцеш. №№ 1, 41, 2, 3, 4, 15 йолча юкъерча школай дешархой хул конференцеш кийчъеча а чакхйоахача а дакъа лоацаш. ХIара дийнахьа бераша аттагIа кхетадергдолча, безам тIагIоргболча тайпара дувц библиотекараша вай парте чурей арахьарчен политиках, наьха культуреи бытеи хьалаш тоадаларах, уж коммунистически идеалашта тешаме болаш хьалхкхебара гIо ду.

Цу тайпара къона тIехье сий долаш кхеяра хало ца къовсаш, бераццара шоай дог - безам чIоагIбеш, шоай хозача гIулакхашца белгалбувлаш хьабоагIа Узуева Малика Наурдиновна кертте латта А. Гайдара цIерагIча библиотека болхлой — боккъонца бола берийн книжкаи доттагIий.

Я. РОЗИНА.

Доазол дехьара

ЕРРИГАЧА ЕВРОПА ГIУЛАКХ

Варшаваеи Боннаи юкъерча юкъмоттига хьалах шин паччахьалкхен меттал, бIарччача Европа а доазонел чухьара политически хьал хьаьокхаш йола шийн тайпара барометр гу дуккхача обозревателашта. Иштта хета мегарлолаш тоъал бахьанаш да, цудухьа цунца дувзаденна белгалдаккха доагIа, дукха ха йоацаш Польше ваха хиннача ФРГ Федеральни канцлера Гельмут Шмидта визитон ПОРП ЦК Хьалхарча секретараца Эдвард Герекаца яьча переговорашеи кхохкам кIаьдбара гIулакх дIахо дахьараи чIоагIдараи тешал деш хилар.

Кхы а боккхагIча лоархIаме да из, деш дола къамаьл дукха ха йоацаш а тIехьа рейха доазонаш 1937 шера хиннача тайпара юха оттаде деза яхаш официальни политика лелаьяча германски паччахьалкхенцарча Польша юкъамоттига хьакъехьа хиларах. Уйлаш хувцаялийтараш духхьал ФРГ-енеи социалистически мехкаштеи юкъедаь довзаш дола дуккха договораш да.

Уж договораш дара идея ФРГ-е оагIонгахьара эггара хьалха хьаллаьцар социал-демократийи паргIатача демократийи коалиционни правительства. Цудухьа дар хIанз польски общественносто Гельмут Шмидтата гIолла Европе кхохкам кIаьдбара гIулакх чакхдаккхара даькъера партнер могаеш хилар.

Шин паччахьалкхен кулгалхошта юкъерча переговорашка керттера моттиг дIалаьцар духхьал кхохкам кIаьдбара дешаша. ДIадаха гIайгIане хIамаш дагаахаро, ше даьча зуламашта хьалхара германски фашизма бехктокхам дагабохийтаро кхоаненгахьа лестача политически уйланна духьале ца ярал совгIа, кхоаненна лоархIаме предпосылка а лу. Иштта шийна хеташ хилар хьакхайкадир канцлера Шмидта Освенцимера гитлеровски концлагерь хиннача территоре тIа ше заявлени еш. Комментареш а ца еш кепатехай польски прессо цу заявлене текст.

Варшаверча дунен халкъашта юкъерча Польски институте лекци йийшар Гельмут Шмидта ФРГ-ес чакхйоахача кхохкам кIаьдбара политиках лаьца. Iилмахошка, студенташка, журналисташка теркалдайтар духхьа аьлар цо, ше проблемаш шоаш йолчча тайпара бIаргаго гIерташ вола «политик — реалист» ва. Канцлера хетачох, кховаткъе иттлагIа шераш доладеннача юххье новкъостал де дезаш дар кхохкам кIаьдбара процессана («Цу хана чIоагIгIа лард еллаяр вай Европе»).

ПНР Министрий Советe хиннача приеме Эдвард Герекеи Гельмут Шмидтеи даьча къамаьлашка белгалъяьхар дунен халкъашта юкъерча гIулакхий керттера проблемаш. Шинна а паччахьалкхен кулгалхоша цхьатарра раьза а хинна белгалдаьккхар машар чIоагIбарай хIаьта иштта СОЛТ-2 переговорашка толам баларан советско-американски юкъмоттиг къаьстта боккхача лоархIаме хилар.

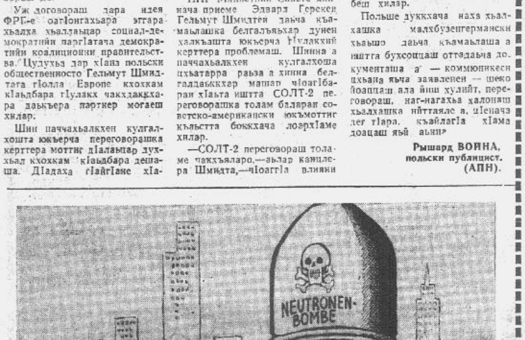
—СОЛТ-2 переговораш толаме чакхъяларо,—аьлар канцлера Шмидта,—чIоагIгIа влияни ергьяр Центральни Европе герзаши герзий низаши кIезигдарах лаьца еча венски переговорий лелама. «Шинна а оагIонна мегаргдола переговорех хьахулараш СОЛТ-а переговорий ларда тIа уллаш йолча цхьатаррарча кхерамзлен принципа ларда тIа мара латта йиш йолаш дац.» — белгалдаьккхар Шмидта лакхе хьоахаяь лекци ше ешача хана.

Цхьабакъда, хьадеш латта герзаш соцаларах лаьца алхха хабараш дийцалар аьнна кхоачам хилац. Канцлера Шмидта цхьакха хIама аланзар венски переговораш меттахьа яхара ший правительства яла безам болча инициатива хьакъехьа.

Варшаве переговораш еча хана федеральни канцлера хьаллаьцар энергетика дешашта хетаяь Еррригьевропейски конференци гулъяра хьакъехьа Леонид Ильич Брежнева еппа предложени. Гельмут Шмидта цкъа санна дуккхаза а белгаллаьхар КПСС ЦК Генеральни секретара ФРГ-е яхьаргйолча визита ше чIоагIгIа лоархIам беш хилар.

Польше дуккхача наха хьалхашка малхбузенгермански хьаьшо даьча къамаьлаша а иштта бухсоццаш оттадаьча документаша а — коммюникеси цхьана яьча заявленеи — шеко йоаццаш ала йиш хулийт, переговораш, наг-нагахьа халонаш хьалхашка ниттаяле а, цIенача дег тIара, къайлагIа хIама доацаш яьй аьнна.

Рышард ВОЙНА,
польски публицист.
(АПН).

США. КIайча цIагIа кулгахь хаьд 1978 финансови шера «ламин кхерамзаш программа» 2,6 миллиард доллар дIадаларна хьакъхьарча законпроекта. Цу программагIа кийцеш а хьдеш а хьа-р-дени герз — ракеташтеи артиллеристски снарядаштеи йола боеголовкаш (газеташ тIара).

«Хоризонт» яхача еженедельника тIара сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВЕТСКИ ХОККЕИСТАШ ЯПОНЕ БОЛХ

Декабрь бутт чакхбоаллаш Токио вIашагIкхетаргба советски хоккеисташ «Виннипег джетс» яхача канадски профессиональни клубаца.

АПН корреспондента дехар даьд СССР хоккея Федерацие бехктокхамеча секретарага Старовойтов Андрейга цига хургдолча ловзарех дувца аьнна.

— Советски хоккеисташ канадски профессиональни клубашца вIашагIкхетар — масса хана а хиннад из калай ловзар дезаш мел барашта доккха спортивни цIей. Цудухьа тамаш яц Японе хоккея федераце цу тайпара массехк матч шоайцига е аьнна дехар дар.

СССР сборни команда из вIашагIкхетар чIоагIа бехктокхаме лоархIаш, лаьрххIа кийчлуш я цига яха. Цун состава юкъе хургба мехка эггара чIоагIагIа бола хоккеисташ: вратарь Третьяк, нападающи бола Михайлов, Петров, Харламов, Мальцев, Якушев, Балдерис, защитникаш Лутченко, Цыганков, Васильев, кхыбараш. Командана керте латт керда тренер Тихонов Виктор.

«Виннипег джетс» яха команда Дерригдунен хоккейни ассоциаце (ВХА) лидерех цаI я. 1976 шера цо яьккхар АВКО кубок — ВХА керттера приз. «Виннипег джетса» составе ловзаш ва хоккейни дунен тIа вовзаш вола Бобби Халл, хIаьта иштта шведски сборне капитан хинна защитник Шоберги нападающи Хедберги керте а болаш массехк шведски хоккеисташ.

«Виннипег джетс» яха команда советски сборнеца хьалхагIа а лайзай «Известия» яхача газета приз йоаккхаш дунен халкъашта юкъерча турнире дакъа лоацаш Москве 1976 шера хиннача хана, хIаьта счет 4:6 йолаш ийша а ийшар.

Советски сборни Японе йола 26 декабре. «Известия» яхача газета приз йоаккхаш йола традиционни турнир Москве чакхйоаллаше. Токио матчаш хургья 29, 30 декабрея 1 январея.

— Сона хетаргахьа, — аьлар къамаьл чакхдоаллаш А. Старовойтова, — Токио хургдолча хьокхама ловзараша торо хулийтаргья японски зрителашта Саппоро Олимпиада хаттара дIайаххана хан яьлча бIаргайоашача гIо дала хIинаре советски хоккей дикагIа йовза.

ПЛАТЭ Феликс.
(АПН).

Телевизионни конкурс

Укх шера апрель бетта денз вай республике чакхйоаккхаш хилар «Даьхе, хьо хестаю аз» яха Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара хетаяь вокально - инструментальни ансамблайи вокальни группайи телевизионни конкурс.

Самардийнахьа В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце хилар цу конкурса хьалхарча шин туре котъяьннача коллективаша дакъа лоацаш хинна финал. Белгалдаккха доагIа, дуккхагIйолча коллективай репертуаре патриотически, граждански чулоацам бола иллеш хиннилга а царех цхьанраша уж дIалокхаш тоъал дика йола музыкальни говзал гойтагIа а. Иштта царех яр «Лабиринт» яха химикий культура Дворена, «Контрасты» яха Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университета, «СелаIад» яха Сунженски района вокально - инструментальни ансамблаш, Надтеречни районерча № 2 йолча юкъерча школа хьехархой, «Трансмаш» завода вокальни группаш. Цхьабакъда, ерригача коллективаша юкъара цхьа кхоачамбоацар нийсдалийтар — царех цхьанне а ший репертуара юкъедихьадацар моттигерча композиторий иллеш.

Композитораш, культура болхлой, комсомольски профсоюзни организацей викалаш юкъеболча жюре конкурса лауреатий цIераш хьожайир «Лабиринт», «Контрасты» яхачеи Наурски района «Россия» комсий совхоза «Росинка» цIи йолчеи вокально - инструментальни ансамблашта. Дуккхача коллективашта делар дипломаш, Сийлен грамоташи тайп-тайпара совгIаташи.

С. ПАРЧИЕВ.

ФЕ ХИЛА

Хьалхавала гIертар — машинашца наькъа лелача хана эггара кхерамегIа дола, водителаш деш дола хIама да. Наькъа тIа дIа-юха лелара бокъоний № 91 йолча пункта тIа бегашта яздаьдац: «Хьалхавала воалавалале, машина лехкар декхарийла ва, ше дIагIавала воалла пикъ мукъабий хьажеи, ше хьалхавоалаш хилча кхыча транспорта а гIашлочоа а новкъарле хургйий хьажеи», аьнна.

Цхьабакъда, кхыча тайпара хиннай цу гIулакха «Чечингстройтранса» водитела И. Бакаева уйла. Кирова цIерагIча проспекте гIолла воагIаш, цо хьалхавала а венна 5 шу даьннача гIашлочоа тIатехай машина. КIаьнк чIоагIа лозаваь а волаш больнице вихьав.

Кхы доккхагIа хатар даьд хьалхавалара бокъонаш толхаьяча ший машина йолча Назрановски «Маяк» совхоза болхлочо Т. Аушева. IЦу аварех шин саг веннав, шинне хала човнаш а хиннай.

Вайна ма-харра, дукха хатараш хул малар менна а болаш машинаш лехкарах.

Масала, массехк ди хьалха Аргунски дулха комбината слесара С. Мадаева малар менна а волаш ший «Жигули», хьалхавала а венна, «таксена» тIатехай. Цига кхаь сага тайп-тайпара човнаш яьй.

Цу тайпара машина тIатехай ший автомобиль йолча Ч. Андина а.

ДIадахача кIирагIа Нохч-ГIалгIайчен наькъашка 41 наькъа-транспортни хатар хиннад, хIаьта цу хатарашка ши саг веннав, цхьайтта лоза а ваьв.

Нохч-ГIалгIай АССР МВД ГАИ.

СОВЕТСКИ КНИЖКАШ ЯПОНЕ

10 декабре денз 17 декабре кхаччалца Токио хургйолаш я Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара хетаяь СССР книжкай выставка. Из вIашагIъеллай издательствай, полиграфе, книжни торговле гIулакхашта йолча СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитето доазол арахьарча мехкашцарча культурни бувзамий Японски ассоциацеца цхьана.

Выставке хургда общественно-политически, Iилман, технически, художественни, берий литература, образование а дешара а ... парча доакъошка 60 шера карагIдаьннараш.

Выставка лаьрххIа раздел я СССР-е арахийца японски авторий произведенеш йолаш. Белгалде доагIа, Советски Iаьдал латтача шерашка японски авторий книжкаш 304-зза ерригa тираж 12 миллион совгIа экземпляр йолаш СССР халкъий 25 меттала арахийца хилар.

Выставка цхьайола разделаш хургья кхыча мехкий литература арахецача специализированни издательстваш продукцеца хетаяь.

Выставке баьхкараш безам гIоазаш хургья эрсий мотт Iомабе безам бараша лаьрхIа дIа доалаш дика книжкаш, н. кх. дI. Цар даьхачаш хьалхайоалаша тIа эгара хьалхайоалачара социалистически ... Iомадеш ...

КУРИЛКО Алексей.
(АПН).

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 ДЕКАБРЬ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30. — Дж. Пуччине «Чио-Чио-Сан» яха опера. 14.00 — Вахара формула. Телевизионни документальни фильм. 14.55 — «Вильям Шекспир». Передача дIахьу искусствоведене доктора А. Аникстаса. 15.55 — «Гадкий утенок» яха фильм-концерт. 16.15 — «Эрсий никъбархойи тохкамхойи». 16.45 — «Юрт: гIулакхаши проблемаши». 17.15 — «Седкъилг». Бераш та дола киноальманах. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсийи гIалгIайи меттала). 18.40 — Киевски паччахьалкхен хореографически училища дешархой концерт. 19.45 — «Вай советски закон». 19.55 — «Коканде хиннад из» яхача дуккха сереш йолча телевизионни художественни фильма премьера. 1-сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Владимир Маяковский». «Кхоллама оагIонаш». 22.20 — Р. Шуман. Концерт. Ийстедаьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Берашта дола мультильм. 18.15 — «БоккхагIчарна а зIамагIчарна а дола фаьлгаш». Мультфильм. 18.40 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.55 — «Цу оагIорахьа» яха художественни фильм. 19.15 — Атеистически темаех. «ДIаяхача замах юхедиса зене хIама да урдув». Нохч - ГIалгIай АССР моттигерча промышленноста министра А. Х. Аушева къамаьл (гIалгIай меттала). 19.30 — Социалистически декхараш. Миштта кхоачашду уж? Старопромысловски кирпишкаш, еча заводера передача (гIалгIай меттала). 19.50. — Шун книжни полка тIа. М. Шамсаев. «Баркал». 20.00— «Россе ашараш». Документальни фильм.

14 ДЕКАБРЬ.
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранарра гимнастика. 9.30 — «Барт бола бераш». Берий самодеятельни коллективай концерт. 9.55 — «Коканде хиннад из». Дуккха серийни телевизионни художественни фильм. (I-сери). 11.00 — «Киноникъбархой клуб». 14.00 — «Хьа къахьегам — хьа лакхале». Документальни фильмай программа. 14.50 — «Дукха деза Iалам». 15.10— А. Фадеев. «Яздархо, гражданин, коммунист». 16.00 — Советски паччахьалкхени бокъонийн лардаш. Передача дIахьу СССР юстице министра хьалхарча заместитела А. Я. Сухарева. 16.30 — А. Лядов. «Оркестра дола эрсий халкъа бархI илли». 16.45 — «Iилма — тахан». 17.15 — «Шоаш дола моттиг хьахайта, горнисташ!» 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Подвиг» яха передача дIахьу Советски Союза шозза Турпала, эскара инарала П. И. Батова. 18.50 — «Спортлото» тираж. 19.00 — «Рихтер Святослава искусство» яхача циклацара телевизионни музыкальни фильма премьера. 4-гIа фильм. Программе я Ф. Шопена произведенеш. 19.55— «Коканде хиннад из» яхача дуккха серийни телевизионни художественни фильма премьера. (2-гIа сери.). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Тха адрес: Советский Союз» Передача чакхъяьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — «Шоана, мехкадаьттахой». Технически информацей вестник. 18.15 — «Нохч - ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсийи нохчийи меттала). 18.35— «Саг, общество, закон». 18.55 — Киножурнал. 19.05 — Литературни вIашагIкхетараш. Къонача литераторий республикански семинар хьаелларга (нохчий меттала). 19.35 — «Метаморфозы» яха фильм-концерт.

РАДИО

13 ДЕКАБРЬ

6.30 — «Юртара вахар». 7.10 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.16 — «Сердало» газета обзор. 7.22 — Ашараш (гIалгIай меттала). 8.25— Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45—«Вахара Iалашо» яха доирках З. Шахидовайх йола очерк (нохчий меттала). 9.15 — «Тха почта». 9.30 — Къона заманхо (гIалгIай меттала). 17.00 — СССР Конституци Iомаечарна долча новкъостала. Советий мехка халкъа Iаьдал. Юридически Iилмай доктора В. С. Шевцова беседа (гIалгIай меттала). 17.15 — «ТIехьабусараш боацаш бе болх!» «Толамаш хьахулийтар!» яха «Жилгражданстрой» треста 105 йолча ПМК-ара передача (нохчий меттала). 17.30 — Юрта болхаме хьалхле лелаерашта дола концерт (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Сайрийнара Грозный» (горсете гIолла). 18.30 —Ашараш.

14 ДЕКАБРЬ

7.10. — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.16 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.22 — Ашараш. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Культура учрежденеши бахача наха атеистически кхетам балари. Нохч - ГIалгIай АССР культура министра заместитела А. Г. Митрофанова къамаьл. 8.50 — ДоттагIлен ашараш. 9.15 — «Алкоголи цунах довла зулами». Медицински Iилмай кандидата М. А. Дальсаева беседа. 9.30—«Новатор» яха радиоклуб. 16.00—«Вай лоалахой болча». Къилбаседа ХIирийчера передача (гIалгIай меттала). 16.20 — «Пайда бола вIашагIкхетараш». Репортаж. 16.40 — Ашараш. 16.45 — «Механизаторий дешара йоккха терко е», Наурски районера передача (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

Хоаттам

Тахан республике гIоллен Грозне моржаш а йолаш, йоача а хинна а йоаццаш, малхбоалехьара сехукаде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен йола. Дийнахьа республике 10—13, Грозне 10—12 градус шилен хила йиш я.

Кхоана республике гIоллен моржаш а йолаш, йоача а хинна а йоаццаш, малхбоалехьара сехуке 3—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен йола. Буса температура бIаьна 18—23, дийнахьа 3—8 градус шилен хила тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурай отделий — 3-81-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юртбахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-81-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ05321. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 9257.